

Lunds stifts prästlönetillgångar

ÅRSREDOVISNING 2023

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2023	4
FLERÅRSÖVERSIKT	26
RESULTATRÄKNING	27
BALANSRÄKNING	28
FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL	30
KASSAFLÖDESANALYS	31
NOTER	32
REVISIONSBERÄTTELSE	43
EGENDOMSFÖRVALTNINGEN	47
EGENDOMSNÄMNDEN	47
STIFTSFULLMÄKTIGE	48
FÖRSAMLINGARNAS ANDELAR	50
REPORTAGE	52

Lunds stifts prästlönetillgångar

FÖR LUNDS STIFTS PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR var år 2023 ett stabilt år. Trots Rysslands pågående krig mot Ukraina, ogynnsamt väder för jordbruket och ett riktigt stresstest i form av en cyberattack mot Svenska kyrkan i november så har verksamheten i alla avseenden fungerat och flutit på. Året inleddes med fortsatt hög inflation, viss ekonomisk oro på grund av en försvagad svensk krona och fortsatt höga priser på insatsvaror men avslutades trots det med ett ekonomiskt resultat långt över det budgeterade.

Verksamhetsåret 2023 omsatte Lunds stifts prästlönetillgångar 142 miljoner kronor och årets utdelningsbara resultat är 73 miljoner kronor. Att inflationen sjönk fortare än vi vågat hoppas på och landade på KPIF 2,3% medförde en värdesäkring av fonden med 14 miljoner kronor, avsevärt lägre än budgeterat. År 2022 ledde den höga inflationen till en värdesäkring av fonden på 53 miljoner kronor vilket påverkade det utdelningsbara resultatet mycket negativt. Förutom den positiva utvecklingen av inflationen så bidrog även andra faktorer till årets goda resultat. Börsen stabiliserade sig under året, vilket genererade både realisationsvinster och utdelningar, och tillsammans med fortsatt höga virkespriser och stabila intäkter från jordbruket blev det ett bra utdelningsbart resultat.

Egendomsnämnden kommer att föreslå stiftsfullmäktige att dela ut 54 miljoner kronor. Detta är 8 miljoner kronor mer än enligt den prognos som skickats ut till församlingarna. Egendomsnämndens mål är att över tid hålla en hög och jämn utdelningsnivå för att underlätta för församlingarna och pastoraten att budgetera för sina intäkter från prästlönetillgångarna. För att möjliggöra en framtida jämn utdelning framöver är förslaget att lägga 19 miljoner kronor till de balanserade vinstmedlen. Förra året användes 33 miljoner kronor av de balanserade vinstmedlen till utdelningen till församlingar och pastorat och i år kan vi börja bygga upp denna buffert igen.

I början av september gjorde egendomsnämnden

Anneli Kihlstrand och Katarina Hallenborg

en studieresa för att bland annat lära mer om skogsbruket i Lunds stift. Efter ett besök i Tollarps församling och Västra Vrams kyrka fick vi se hyggesfritt, tätortsnära skogsbruk i Stackedala fritidsområde. På prästlönefastigheten i Fösingsmåla tittade vi på produktionsskog och lärde oss känna igen barkborreskadad skog.

Miljö, klimat och hållbarhetsfrågor fortsätter att vara i fokus och är en naturlig del i den dagliga förvaltningen. Under 2023 har särskilt fokus legat på vatten. Arbetet med att anlägga våtmarker pågår kontinuerligt och i skogsbruket arbetas det med att lokalisera lämpliga områden att återväta. Det pågår också ett kontinuerligt arbete med att tillsammans med arrendatorerna förbereda jordbruksfastigheterna för såväl torka som översvämningar. En miljö-satsning som gjorts tillsammans med Länsstyrelsen och en arrendator är att låta den tidigare så raka Skivarpsån i stället slingra sig fram genom dalgången, ett så kallat meandringsprojekt. Resultatet är ökad miljönytta i flera olika aspekter bland annat minskade näringsutsläpp, ökad biologisk mångfald och bättre vattenbuffring. Läs mer om detta projekt på sidan 52.

ANNELI KIHLSRAND

Ordförande egendomsnämnden

KATARINA HALLENBORG

Chef egendomsförvaltningen

Förvaltningsberättelse 2023

Information om verksamheten

Prästlönetillgångarna, som förvaltas av Svenska kyrkan, har sitt ursprung i fastigheter som donerats till kyrkan. Enligt traditionen brukar Olof Skötkonungs dop ses som början av Sveriges kristna tid. Kungens första åtgärd efter dopet var att skänka jordegendomar till Svenska kyrkans uppbyggnad. Flera av prästlönetillgångarna härstammar från medeltiden då bybor och stormän runt om i Sverige skänkte jord och skog för att kunna finansiera byggandet av kyrkor och avlöna prästerna. Bland annat bidrog de som ägde egendom med att skänka ett tionde av sin avkastning till prästens lön och kyrkans underhåll. Alltjämt idag bidrar avkastningen från prästlönetillgångarna, tillsammans med kyrkoavgiften, till att finansiera Svenska kyrkans verksamhet.

Prästlönetillgångarna består av prästlönefastigheter, det vill säga jord och skog, samt av prästlönefonder. Prästlönefonder utgörs av medel som frigörs när prästlönefastigheter säljs. Prästlönetillgångarna har enligt 9 § Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse och ska förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Det innebär att varje prästlönetillgång, fastighet eller fond, är självägande, det vill säga ägs av sig själv. Den är en självständig förmögenhet och ett stiftseliknande rättssubjekt. De 13 stiftsvis förvaltade prästlönetillgångarna anses dock var och en utgöra ett eget skattesubjekt. Enligt lag får endast avkastningen från tillgångarna användas för ändamålet. Detta ska garantera att den förmögenhet som prästlönetillgångarna utgör inte äventyras. Prästlönetillgångarna lyder, liksom andra juridiska personer, under jordförvärvslagen. Detta innebär att förvärv av fastigheter från fysiska personer alltid ska balanseras genom försäljning av lika mycket mark till fysisk person. I praktiken medför detta att arealinnehavet endast kan utökas genom förvärv från andra juridiska personer.

Svenska kyrkan har i kyrkoordningen delegerat sitt förvaltaruppdrag av prästlönetillgångarna till stiftet. I Lunds stift har stiftsfullmäktige tillsatt en egendomsnämnd för att förvalta prästlönetillgångarna. Det operativa arbetet utförs på avdelningen för egendomsförvaltning på Lunds stiftskansli. Egendomsnämnden har under verksamhetsåret 2023 bestått av sju ordinarie ledamöter och fem ersättare. All operativ personal är anställd av Lunds stift som sedan säljer tjänster till prästlönetillgångarna.

Församlingarna inom stiftet har andelar i prästlönetillgångarna efter hur stor del av tillgångarna som härstammar från respektive församling. Av den årliga avkastning som förvaltningen genererar delas hälften ut till de församlingar som har andelar i tillgångarna medan den andra hälften tillfaller det inomkyrkliga utjämningsystemet och betalas in till nationell nivå.

Enligt reglerna i kyrkoordningen ska prästlönetillgångarna förvaltas så effektivt som möjligt och ge bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Dessutom ska förvaltningen ske på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar. Förvaltningen av prästlönetillgångarna ska enligt kyrkoordningen också i skäligen omfattning ta hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Hållbarhetsarbetet i Lunds stift är ett ständigt pågående arbete där man strävar efter att balansera de ekonomiska och sociala värdena med de miljömässiga.

FAKTA

- Lunds stifts prästlönetillgångar har sitt säte i Lunds kommun.
- Prästlönetillgångarna består av jord, skog och fondmedel.
- Lunds stifts prästlönetillgångar förvaltar fondmedel till ett värde av cirka 696 miljoner kronor.
- Lunds stifts prästlönefond följer de etiska placeringsregler som finns i Svenska kyrkans nationella finanspolicy.
- Fast egendom som köps av medel ur prästlönefonden blir en prästlönefastighet.
- Varje år ska ett belopp motsvarande prästlönefondens värdeminskning på grund av inflationen avsättas till kapitalet.
- Lunds stifts prästlönetillgångar förvaltar 312 prästlönefastigheter och arealen uppgår till cirka 12 175 hektar jordbruksmark och övrig mark samt cirka 9 750 hektar skogsmark inklusive impediment.
- Lunds stifts prästlönetillgångar bedriver inte eget jordbruk utan arrenderar ut all mark, både med och utan byggnader.
- Lunds stifts prästlönetillgångar bedriver skogsbruk i egen regi.

Förvaltningsberättelse 2023

Resultat och ställning

Resultatet för verksamheten kommer från prästlönefastigheterna och prästlönefonden. Årets resultat, inklusive försäljning av prästlönefastigheter och före skatt, uppgår till 112 miljoner kronor (116 miljoner kronor föregående år). Resultatet vid försäljning av prästlönefastigheter är inte utdelningsbart, utan tillförs prästlönefonden. Det utdelningsbara resultatet beräknas efter avdrag för skatt, värdesäkring av fonden och realisationsvinst vid fastighetsförsäljning. För bokslut 2023 är det utdelningsbara resultatet 73 miljoner kronor (17 miljoner kronor föregående år). Det låga resultatet 2022 berodde främst på den höga inflationen som medförde en värdesäkring med 53 miljoner kronor. Årets utdelningsbara resultat är 52 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket bland annat beror på att inflationen blev avsevärt lägre än budgeterat. Värdesäkring har gjorts med 14 miljoner kronor i stället för budgeterade 34 miljoner kronor. Resultatet beror också på att en större realisationsvinst än förväntat kunnat hämtas hem från fonden och på högre utdelning än budgeterat. Skogsbrukets resultat överstiger budgeterat resultat med cirka 6 miljoner kronor beroende på de mycket höga virkespriserna. Jordbrukets resultat är cirka 7 miljoner kronor högre än budget främst beroende på budgeterat underhåll som inte genomförts under året. Skatten på årets resultat är 11 miljoner kronor (10 miljoner kronor föregående år).

Under året har 2 hektar åker, 1 hektar tomt samt 3 byggnadsbestånd avyttrats för sammanlagt 14 miljoner kronor. Sammanlagt 42 hektar skog har förvärvat för 7 miljoner kronor.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Den 23 november 2023 drabbades Svenska kyrkan av en så kallad ransomware-attack. Angreppet var omfattande och berörde hela Svenska kyrkan. Angreppet medförde att Svenska kyrkan stängde ner samtliga servrar för att förhindra att angriparen fick tillgång till känslig information, vilket i olika utsträckning påverkade all verksamhet inom hela Svenska kyrkan, inklusive Lunds stifts prästlönetillgångar. Därefter har ett samordnat systematiskt arbete skett för att säkerställa att Svenska kyrkans servrar och datorer inte innehåller skadlig kod och att återstarta de genomgångna serverna och systemen. Lunds stifts prästlönetillgångar har inte drabbats av några ekonomiska skador utan mycket av arbetet har varit fokuserat på att kunna bedriva ordinarie verksamhet utan det digitala stödet. Medarbetarna har manuellt åstadkommit ett fungerande flöde för fakturahanteringen och den operativa verksamheten har pågått som vanligt. Arbetet pågår på den nationella nivån för att minska riskerna för att denna situation ska uppstå igen.

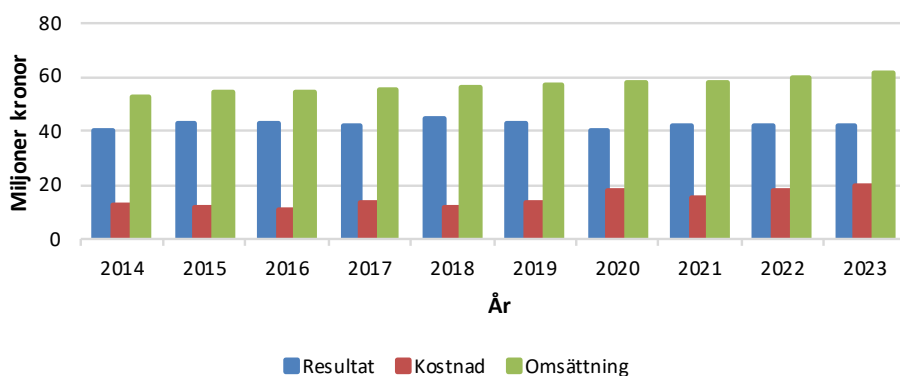
Jordbruket

Totalt omfattar jordbrukets förvaltning vid 2023 års slut 42 gårdsarrenden, 178 sidoarrenden, 34 anläggningsarrenden och 27 övriga upplåtelser såsom lägenhetsarrenden, hyresupplåtelse, fiskerätt och tomträtt. Den sammanlagda arealen omfattar 12 180 hektar, fördelade på 11 150 hektar åker, 660 hektar bete och 360 hektar tomt och övrig mark.

RESULTAT

Resultatet¹ blev 41,8 miljoner kronor vilket är en liten ökning jämfört med resultatet 2022 på 41,7 miljoner kronor. Intäkterna uppgick till 61,8 miljoner kronor (59,9 miljoner kronor föregående år) och kostnaderna till 20 miljoner kronor (18,2 miljoner kronor föregående år). Resultatet är 7,6 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket framför allt förklaras med att de budgeterade kostnaderna för planerat byggnads- och fastighetsunderhåll är högre än kostnaderna för det underhåll som faktiskt utförts under 2023. Jordbruksarrendeintäkterna ökade under 2023 med 1,4 miljoner kronor.

Jord; resultat, kostnad, omsättning

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

År 2023 blev ett år som i stor utsträckning präglades av ekonomisk oro och av det för jordbruket ogynnsamma vädret. Hög inflation samt en försvagad svensk krona medförde höga priser på insatsvaror.

En allvarlig försommartorka i kombination med stora mängder nederbörd under skördeperioden resulterade i märkbart försämrat skördeutfall där både kvalitet och avkastning var låg på många håll inom stiftet.

Totalt har 37 arrendeavtal ingåtts eller omförhandlats under 2023. Under året utannonserades del av fastigheten Ängelholm Starby 2:1 med anledning av att sittande arrendator valt att frånträda sitt arrende

¹ Resultat före skatt och realisationsresultat.

Förvaltningsberättelse 2023

innan arrendeperiodens utgång. Vidare utannonserades fastigheterna Landskrona Hilleshög 8:5 och Landskrona Härslöv 17:1, två fastigheter som har sambrukats som ett gårdsarrende. När arrendatorn valde att avveckla sin verksamhet i samband med pension lät förvaltningen annonsera ut fastigheterna som arrendelediga och låta intressenter lägga bud på endera gårds- eller sidoarrende. Intresset visade sig vara stort för båda alternativen men efter genomgång av anbuden kunde egendomsnämnden konstatera att det framgent vore mer lönsamt att stycka av byggnaderna och upplåta arrendestället så som ett sidoarrende. Arrendet tilldelades en befintlig arrendator som idag brukar ett gårdsarrende i närområdet. Övervägande del av de omförhandlade arrendeavtalen har fått en något höjd arrendeavgift men i ett par fall har arrendeavgiften lämnats oförändrad. Laga syn har genomförts på 10 arrendeställen.

Egendomsnämnden har i föregående års verksamhetsplaner beslutat att jordbruksförvaltningen särskilt ska fokusera på de byggnader som förvaltas av prästlönetillgångarna. Som ett led i detta har förvaltningen tillsammans med Lunds stifts byggnadsingenjörer besökt i stort sett samtliga gårdsarrenden i syfte att upprätta vård- och underhållsplaner. I samband med besöken har visst underhållsbehov identifierats och arbetet med att åtgärda det som åligger fastighetsägaren har påbörjats under året. Vidare har arbetet med att besiktiga brandskyddsutrustningen på samtliga gårdsarrenden slutförts av företaget Brandservice Syd AB som även vid behov kompletterat fastigheterna med ny brandsläckningsutrustning.

Under året har takbyte skett på bostäderna på Eslöv Reslöv 42:1 och Eslöv Hammarlunda 7:1. Härtill har bostädernas fönster på Eslöv Hammarlunda 7:1, Landskrona Övra Glumslöv 12:1, Eslöv Borlunda 1:1 samt Trelleborg Önnarp 10:2 bytts ut. Äldre avloppsanläggningar har bytts ut mot minireningsverk på Landskrona Härslöv 17:1 och Trelleborg Fuglie 18:5. Värmsystemen på arrendeställena Skurup Katslösa 5:1 och Trelleborg Tullstorp 2:1 har bytts ut. I båda fallen har äldre spannmålspannor ersatts med ytjordvärmeanläggningar. Vidare har två omoderna och övertaliga byggnader rivits på arrendeställena Bjuv Stora Mörshög 3:4 och Tomelilla Hedeberga 14:1.

Arbetet med att förbättra arrendeställena och deras avkastningsförmåga är ett kontinuerligt arbete. Systemtäckdikning genomfördes under 2023 på vissa skiften inom arrendeställena Trelleborg Grönby 1:1, Höganäs Väsby 13:1 samt Ängelholm Starby 2:1. Förvaltningen har tillsammans med arrendatorerna ansökt om vattendom för bevattningsändamål berörande de tre fastigheterna Vaggarp 1:1, Hammarlunda 7:1 och Lilla Harrie 27:1 inom Kävlingeåns vattenområde. På prästlönefastigheten Trelleborg Södra Åby 16:1 har ett omfattande arbete med att modernisera och bygga till befintliga personalutrymmen genomförts under 2023.

Det långsiktiga arbetet med att successivt minska antalet gårdsarrenden har löpt vidare under det gångna året. Ett antal gårdsarrenden har omvandlats till sidoarrenden vilket har gjort byggnaderna överflödiga på fastigheterna Lund Bonderup 5:1 samt Helsingborg Fleninge 8:1, varför byggnaderna har styckats av och avyttrats under det gångna året. Även den f.d. arbetarbostaden tillhörande Eslöv Asmundtorp 14:1 avyttrades under 2023.

Som ett led i prästlönetillgångarnas miljöarbete erbjöd man för andra året i rad samtliga jordbruksarrendatorer kostnadsfria blomsterfröer. Jordbruksförvaltarna har delat ut utsädet genom personliga gårdsbesök vilket även har bidragit till att ytterligare förstärka kontakten mellan förvaltningen och arrendatorerna.

MARKNADEN

Det gångna året har varit utmanande för jordbruket på flera sätt, rekordhöga kostnader för insatsvaror inför odlingssäsongen, torka under försommaren som påverkade skörden och sedan kraftig nederbörd under skördeperioden medförde sammantaget att lantbrukarna upplevde sviktande lönsamhet och en generellt ansträngd ekonomi. Stigande räntor under året hade en negativ påverkan på lönsamheten. Flera arrendatorer vittnade vid årets slut om likviditetsbrist men kunde balansera upp denna tack vare föregående års goda resultat. Marknaden har under de senaste åren vänt sig från ekologiska varor varför flera ekologiska odlare under senare tid beslutat sig för att ställa om sin produktion och övergå till konventionell odling.

Statistik samt uppgifter från fastighetsmäklare visar en nedåtgående trend när det gäller efterfrågan och därmed försäljningspriser på åkermark i Skåne under det senaste året. Höjda räntor och generella kostnadsökningar medför en ökad osäkerhet inför framtiden och bidrar till viss oro på marknaden. Utbudet av försäljningsobjekt har inte ökat vilket till stor del bedöms bero på att säljare i större utsträckning väljer att avvakta med sin försäljning.

Skogen

Lunds stifts prästlönetillgångars skogsinnehav omfattar vid årets utgång, enligt ajourförda skogsbruksplaner, 9 472 hektar produktiv skogsmark och 276 hektar myr- och bergimpediment. Av den produktiva skogsmarksarealen fördelar sig innehavet med 6 746 hektar i Skåne och 2 726 hektar i Blekinge. Det ekonomiskt aktiva skogsbruket bedrivs på 8 312 hektar. Frivilligt avsatt skogsmarksareal för naturvårdande ändamål samt biotopskydd och reservat motsvarar 1 160 hektar, vilket motsvarar 12 procent av skogsarealen.

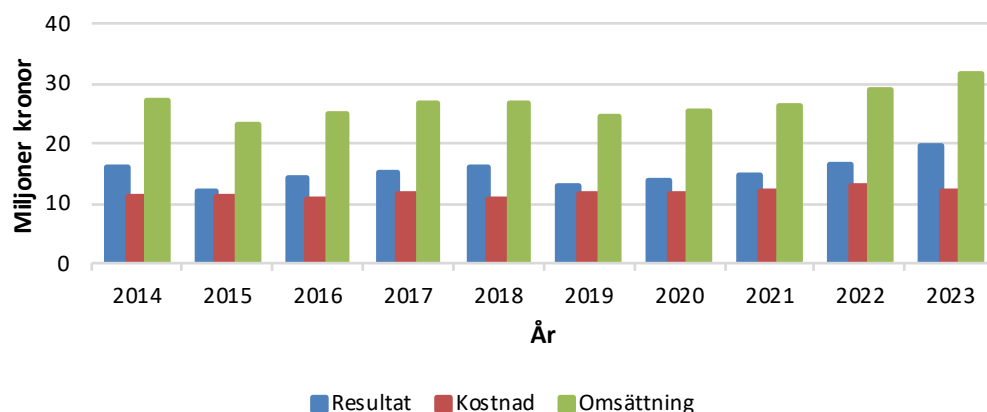
Förvaltningsberättelse 2023

Virkesförrådet består av 59 procent gran, 26 procent lövskog och 15 procent tall. Fastighetsinnehavet är geografiskt spritt med många relativt små fastigheter. Skogsförvaltningen upplåter 102 jakträtter.

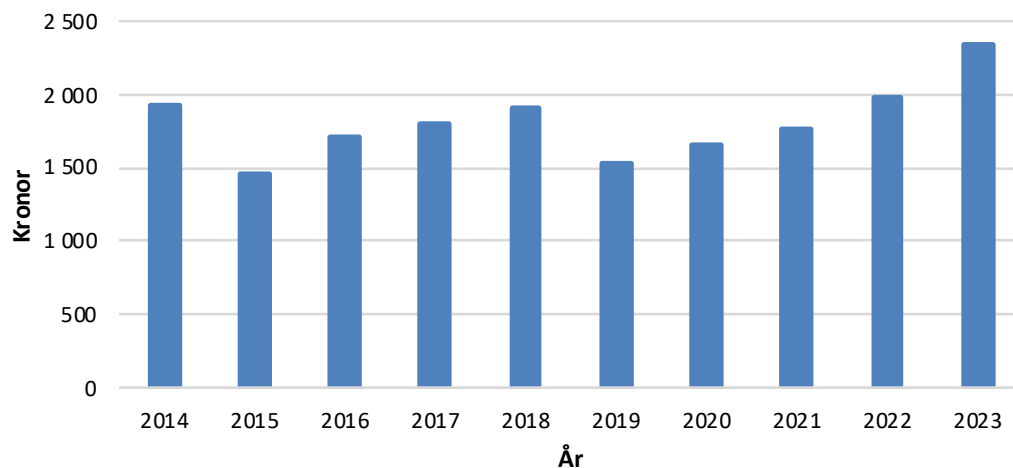
RESULTAT

Skogsförvaltningen redovisar 2023 ett resultat² på 19,4 miljoner kronor (16,4 miljoner kronor föregående år) vilket är 6,6 miljoner kronor högre än budgeterat resultat. Intäkterna uppgick till 31,6 miljoner kronor (29,1 miljoner kronor föregående år) och kostnaderna till 12,2 miljoner kronor (12,7 miljoner kronor föregående år). Resultatet motsvarar en direktavkastning på 2 337 kronor per aktivt brukad hektar skogsmark (1 983 kronor föregående år). Att skogen presenterar ett högre resultat än budgeterat beror på rekordhöga virkespriser samt mindre kostnader för gallring.

Skog; resultat, kostnad, omsättning

Direktavkastning kr/ha

² Resultat före skatt och realisationsresultat.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

Efterfrågan på samtliga träråvaror (timmer, massaved och energived) har under året varit mycket stor vilket lett till fortsatt rekordhöga priser på samtliga sortiment. Efterfrågan förväntas vara hög även under 2024 med stabila priser.

Under 2023 förvärvade prästlönetillgångarna 42 hektar skogsmark från Ronneby Dönhult 1:23 som genom fastighetsreglering sammanlades med den sedan tidigare ägda fastigheten Ronneby Rödbby 5:2.

AVVERKNING OCH SKOGSVÅRD

Årets avverkade totalvolym uppgår till 42 332 skogskubikmeter (44 316 skogskubikmeter föregående år).

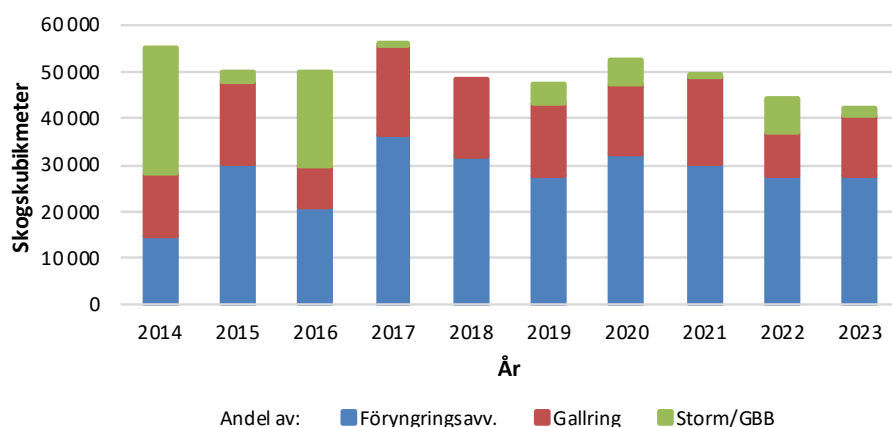
Av avverkad volym utgör 66 procent förnygringsavverkning, 30 procent gallring och 4 procent upparbetning av vindfällan. Den avverkade volymen är lägre än det beräknade årliga uttaget på den brukade arealen vilket beror på lägre areal gallring. Med nu gällande åldersfördelning och tillvägagångssätt avseende gallring blir det ett minskat virkesuttag genom gallring.

Lunds stifts prästlönetillgångar äger inga avverkningsmaskiner. Allt maskinarbete sker via entreprenaduppdrag genom tillsvidareavtal. För att utföra arbete i prästlönetillgångarnas skogar ska anlita arbetskraft uppfylla de krav som ställs på ett certifierat skogsbruk. Det ställs inte bara krav på utförandet utan även på entreprenörens maskinpark och personalens kompetens.

Återplantering och ungsogsröjning lägger grunden till de framtida skogarna. Under en omloppstid är det väsentligt att tidigt skapa bra förutsättningar genom en ståndortsanpassning³, men minst lika viktigt är det att avgränsa framtida hänsynsområden, viltremiser⁴ och områden lämpliga för landskapsvård. Arbetet utförs till övervägande del av förvaltningens egen personal.

Under året har gallring utförts på 240 hektar. Ungskogsröjning har utförts på 206 hektar och plantering har utförts på 42 hektar.

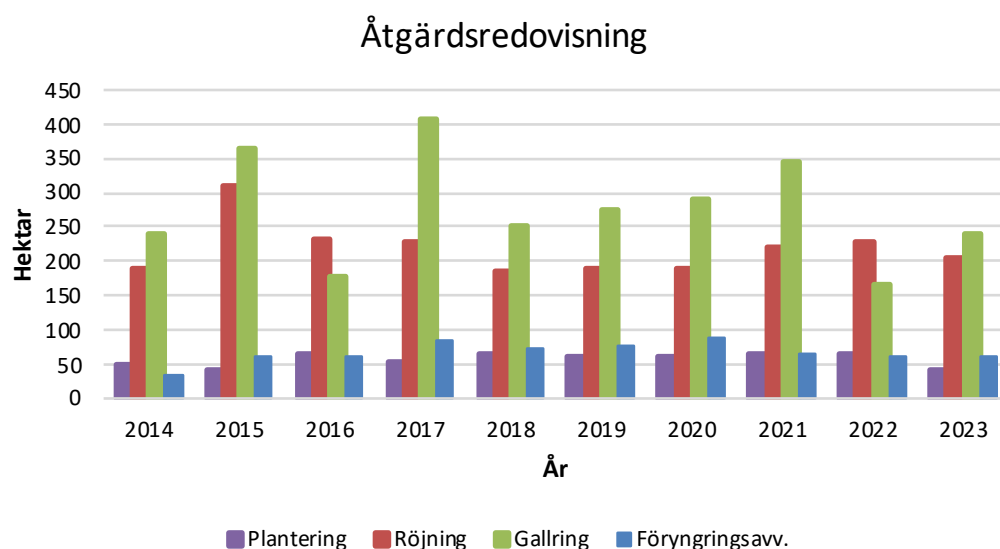
Total avverkad volym

³ Ståndortsanpassning innebär att skogsskötseln anpassas efter förutsättningarna på respektive växtplats.

⁴ Viltremiser är skyddade uppehållsplatser för vilt.

Förvaltningsberättelse 2023

Lunds stifts prästlönetillgångars skogsareal omfattar 12 procent områden med inriktning på natur- eller landskapsvård. På denna areal finns inga avkastningskrav och åtgärder utförs enbart i syfte att bevara eller höja natur- eller landskapsvärden. Lunds stifts prästlönetillgångar förvaltar förutom naturreservat, fyra kyrkoreservat samt en del av Örnans kulturresevat. Ett kyrkoreservat är en inom stiftet intern avsättning av mark med höga naturvärden, ofta utan formellt skydd, där egendomsnämnden i samråd med Länsstyrelsens naturvårdsenhet eller Skogsstyrelsen, ansvarar för skötseln. I kulturresevatet Örnans hävdas välbevarade spår och lämningar som visar på en ensamgårds utveckling. De skogsområden som respektive stift avsatt för naturvårdande ändamål finns publicerade på www.skogsindustrierna.se/om-skogsindustrin/vad-gor-skogsindustrin/skogsbruk/frivilligt-avsatt-skog/karta/.

VIRKESFÖRSÄLJNING

Lunds stifts prästlönetillgångar är medlem i Södra Skogsägarna, den största förbrukaren av massaved i den sydligaste delen av landet. Medlemskapet innebär en stabilitet i verksamheten och tryggar avsättningen av massaved. Försäljningen av sågbara sortiment sker till sågverk i Skåne och Småland. Energived och GROT (GRenar Och Toppar) levereras till regionala värmeverk. Huvuddelen av virket säljs som leveransvirke. Det innebär att skogsförvaltningen administrerar försäljning av virke samt all operativ planering och avverkning med hjälp av anlitade entreprenörer och egen anställd personal.

Miljö- och klimatarbete inom prästlönefastigheterna

Under 2020 antog egendomsnämnden *Svenska kyrkans färdplan för klimatet*. Färdplanen inkluderar även de för prästlönetillgångarna gemensamma hållbarhetsmålen för förvaltningen av jord och skog. Som ett led i klimatarbetet fastställde stiftsfullmäktige 2020 en ny Miljö- och klimatpolicy för Lunds stifts prästlönetillgångars jord- och skogsförvaltning. 2023 fastställde kyrkostyrelsen Svenska kyrkans färdplan för klimatet, etapp 2, med etappmål för 2024–2027.

Egendomsnämnden beslutade 2023 att ansluta sig även till dessa mål.

Förvaltningen har i uppdrag att implementera Miljö- och klimatpolicy i det dagliga arbetet och målet är att miljö- och klimatarbetet ska genomsyra den dagliga förvaltningen av prästlönetillgångarna. Konkreta åtgärder och insatser inkluderas i budgetarbetet och framgår av verksamhetsplanen för respektive år.

JORDBRUKET

I samband med arrendeuppskattningar går jordbruksförvaltarna regelbundet igenom en miljöenkät tillsammans med arrendatorerna i syfte att kartlägga de jordbruksrelaterade miljöfrågor som är möjliga att påverka ur ett fastighetsägarperspektiv. Målet är att identifiera miljöförbättrande åtgärder som kan genomföras på fastigheterna. Det kan till exempel handla om att byta ut avloppsanläggningar, inventera möjligheterna för solpaneler på tak eller att identifiera lämpliga områden för nya våtmarker.

Som ett led i prästlönetillgångarnas miljöarbete erbjöds för tredje året i rad samtliga jordbruksarrendatorer blomsterfröer. Under våren köptes cirka 1,4 ton av blomsterfröblandning in och delades ut till intresserade arrendatorer och församlingar i stiftet. Den speciellt framtagna fröblandningen, vars egenskaper gynnar pollinerande insekter och fåltvilt, delas ut i syfte att gynna den biologiska mångfalden. Under 2022 och 2023 har även församlingar och pastorat erbjudits fröblandningen och intresset är stort. Satsningen på blomsterfröer kommer att fortsätta under 2024 men, för församlingar och pastorat, som en riktad insats i regi av Lunds stifts miljöstrateg.

SKOGSBRUKET

Skogen har stor betydelse för klimatet genom sin förmåga att ta upp den viktiga växthusgasen koldioxid (CO₂). Skogen fungerar som en kolsänka genom att växande skog tar upp koldioxid och lagrar kolet i biomassan. Genom att de produkter som tillverkas av det skördade virket ersätter till exempel betong, stål, plast och fossila bränslen minskar

Förvaltningsberättelse 2023

utsläppen av fossilt kol ytterligare. Detta kallas för substitutionseffekten. Det innebär att skogsbrukets åtgärder, skötselbeslut och metodval inte bara påverkar ekonomi och virkesproduktion utan också får en tydlig inverkan på den så kallade kolbalansen. Kolbalansen tillsammans med substitutionseffekten utgör ett mått på skogens klimatpåverkan.

Förvaltningens skogsbruk är sedan år 2000 miljömärkt enligt PEFC™ med Södra Skogsägarna som paraplyorganisation. Sedan 2009 är skogsbruket även miljömärkt enligt FSC® (FSC® CO14110) i Stiftens Egendomsförvaltningars Förening (STEF). Certifiering av skogsmark innebär en miljömärkning där skogsägaren förbinder sig att följa ställda krav och accepterar kontroll av en utomstående, oberoende revisor. Det är också en garanti för virkesköpare att skogsägaren uppfyller de krav som marknaden ställer på sågade trävaror och pappersprodukter. Skogsbrukets miljöarbete styrs i stor utsträckning av STEF. STEF leder, utbildar, bevakar och utvecklar metoder samt samordnar inventering och sammanställning för skoglig statistik.

Under året har skogsförvaltningen utfört naturvårdsåtgärder omfattande cirka 30 hektar. Åtgärderna har till syfte att förstärka och/eller bevara höga naturvärden i avsatta områden. Kemiska bekämpningsmedel har inte använts i förvaltningens skogsbruk på många år utan är sedan länge utbytta mot mer miljövänliga och hållbara metoder.

Under 2022 inleddes ett samarbete med Ängelholms kommun om att gemensamt bilda ett kommunalt naturreservat på fastigheten Ängelholm Hjärnarp 1:1. Arbetet har fortlopt under 2023 och naturreservatet ska invigas av biskop Johan i maj 2024. Länsstyrelsen Skåne har under året visat intresse för tre nya områden skogsmark för bildande av naturreservat och processen med avgränsning och värdering har påbörjats. Beslut avseende bildandet av naturreservaten fattas av egendomsnämnden under våren 2024.

Av Svenska kyrkans färdplan för klimatet framgår att en gemensam mätmetod, som redovisar utsläpp och upptag av växthusgaser samt substitutionseffekten, ska implementeras inom prästlönetillgångarna för att man ska kunna följa klimatarbetet. Som ett första steg har förvaltningarna gemensamt anlitat Rolf Björheden, professor i Skogsteknik på Skogforsk, för att beräkna climateffekter av skogsbruket.

Den skogliga verksamhetens klimatpåverkan 2023

Sedan 2016 beräknas och redovisas Lunds stifts prästlönetillgångars skogliga verksamhets klimatpåverkan i årsredovisningen. Redovisningen av kolbalansen omfattar en beräkning av kolinnehållet i stående och avverkad skog samt beräkning av utsläpp av klimatgaser från det aktiva skogsbruket. Endast produktiv skogsmark ingår i analyserna, eftersom detta är den areal som förvaltningen kan påverka genom sina beslut.

Klimat effekter av skogsbruket på Lunds stift prästlönetillgångar år 2023⁵

Lunds stifts prästlönetillgångars skog och skogsmark lagrar 7,3 miljoner ton CO₂ (koldioxid). Lunds stifts skog har ett virkesförråd på ca 2,4 miljoner m³sk (skogskubikmeter), motsvarande 3,4 miljoner ton CO₂. Ett stort förråd av kol, motsvarande 3,9 miljoner ton CO₂, finns också i stiftets skogsmark. Förrådet av markkol ökar långsamt, med motsvarande ca 800–900 ton CO₂ per år. Skogens tillväxt är en snabbare process. År 2023 tillväxte skogen med 82 000 m³sk (118 000 ton CO₂). Avverkning och övriga avgångar låg under 2023 på nivån 59 000 m³sk. Virkesförrådet ökade under 2023 med 23 000 m³sk, motsvarande 33 000 ton koldioxid. Den skogliga kolsänkan har därmed under året ökat med 34 000 ton koldioxid.

Skogsbrukets fossila utsläpp 2023 var 330 ton CO₂. Skogsbruk med skogsvård och avverkning, virkes- och persontransporter samt väghållning ger upphov till utsläpp av koldioxid från förbränningsmotorer. För Lunds stifts skogsbruk beräknades att utsläppen totalt ligger på 460 ton CO₂ per år. Men reduktionskravet på motorbränslen innebär att endast 330 ton är koldioxid av fossilt ursprung. De största posterna är virkestransport och väghållning som står för 56 procent av utsläppen samt avverkning och terrängtransport med 39 procent. Resterande 5 procent utsläpp härrör från olika skogsvårdsarbeten som markberedning, plantering och röjning.

Substitutionseffekter av de virkesprodukter som sålts under 2023 har lett till att utsläppen av fossil koldioxid minskat med över 47 000 ton.

VÅTMARKER OCH ÅTERVÄTNING

En våtmark fyller flera viktiga funktioner ur ett miljöperspektiv. Våtmarker är viktiga livsmiljöer för en stor mängd arter och spelar därför en stor roll för främjandet av den biologiska mångfalden. De fungerar också som naturliga reningsverk och bidrar till att minska transporten av fosfor och kväve från odlingslandskap till sjöar, vattendrag och hav, vilket i sin tur innebär att övergödningen minskar. Förvaltningen ställer sig generellt positiv till att medverka vid våtmarksprojekt.

Den skogliga förvaltningen har tillsammans med Skogsstyrelsen påbörjat ett arbete med att identifiera lämpliga områden för återvätning av tidigare utdikad torvmark. Återvätning innebär att grundvattennivån på en plats höjs för att minska utsläpp av växthusgaser. Återvätning är en kostnadseffektiv klimatåtgärd som liksom våtmarker också har positiva effekter på den biologiska mångfalden. Hittills har ett tiotal områden identifierats på skogsmark som lämpliga att återväta. På fastigheten Ronneby Fösingsmåla 1:3 har ett större område på fem hektar utpekats som lämpligt för våtmark, vilket utreds vidare under 2024.

⁵ Utdrag ut Rolf Björhedens, Skogforsk, rapport om Lunds stifts skogsbruks klimat effekter 2023.

Förvaltningsberättelse 2023

Övriga verksamheter på prästlönefastigheterna

HÅLLBAR ENERGIPRODUKTION

Lunds stifts prästlönetillgångar har liksom många andra stift beslutat att verka för omställningen till förnybar energi. Egendomsnämnden är således positiv till uppförande av vindkraftverk och till installation av solceller på prästlönefastigheterna för att på så sätt bidra till produktionen av förnybar energi. Jord- och skogsförvaltningen har i uppdrag att arbeta för att upplåta lämplig mark eller byggnader för hållbar energiproduktion.

Vindkraft

Att projektera för vindkraft är ett långsiktigt arbete, mycket beroende på de långa tillståndsprocesserna. Lunds stifts prästlönetillgångar började arbeta med vindkraftsprojektering för cirka 15 år sedan och har sedan dess varit delaktiga i projekteringen av ett flertal vindkraftverk. Vid slutet av 2023 fanns fyra driftsatta vindkraftverk på Lunds stifts prästlönefastigheter.

Under 2022 utreddes ett vindkraftsprojekt på Nävlingeåsen på fastigheterna Hässleholm Nävlinge 1:1 och Hässleholm Ignaberga 1:18. En projektör vill få tillstånd att bygga en vindkraftspark om cirka 10-15 verk i området och ett av de verken ska då placeras på en av prästlönefastigheterna. Under 2023 beslutades att för närvarande kommer Lunds stifts prästlönetillgångar inte att ansluta sig till projektet.

Lunds stifts prästlönetillgångar skrev 2022 arrendeavtal med en projektör som utreder en vindkraftspark om cirka 10-15 verk vid Liasjön i Osby kommun. Cirka hälften av verken är planerade att ligga på prästlönefastigheten Osby Osby-Jonstorp 1:4. Det är ännu osäkert om vindkraftsparken kommer att uppföras men under 2023 har inventeringar och samråd genomförts. Projektet fortlöper under 2024.

Solceller

Det finns ett stort intresse för att anlägga solcellsparkar på Lunds stifts prästlönetillgångars mark. Många projektörer söker mark som är lämplig för solceller och eigendomsnämnden är positiv till att skriva avtal om anläggningsarrende för solceller där det bedöms lämpligt. Inte all mark är lämplig för solceller och förvaltningen har en restriktiv syn på att ta högt klassad jordbruksmark i anspråk för detta ändamål.

I december 2020 skrev Lunds stifts prästlönetillgångar ett avtal om anläggningsarrende innebärande att en solcellspark ska anläggas på prästlönefastigheten Ängelholm Höja 15:1. Processen fram till att solcellsparken väl är installerad är dock lång och det återstår att se hur projektet fortlöper. Under 2023 har flera olika projektörer undersökt

möjligheten till nätanslutning för olika skogsfastigheter och detta arbete fortgår under 2024.

Inom ramen för Svenska kyrkans färdplan för klimatet har Lunds stifts prästlönetillgångar tillsammans med samtliga övriga prästlönetillgångar i landet inlett ett samarbete om att gemensamt utveckla ett antal stora solcellsparkar. Målet med projektet är att på prästlönefastigheter storskaligt producera solenergi till gagn för enheter inom Svenska kyrkan. Genom produktion av förnyelsebar el på prästlönefastigheter vill man bidra till att Svenska kyrkan uppnår målet om klimatneutralitet år 2030.

FASTIGHETSUTVECKLING

Lunds stifts prästlönetillgångar ser fastighetsutveckling och exploatering som en naturlig del av sin långsiktiga fastighetsförvaltning. Att samarbeta med olika aktörer för att på sikt öka värdet på lämpliga prästlönefastigheter bidrar till en högre avkastning. Det finns en kontinuerlig efterfrågan på mark att bebygga. Egendomsnämnden i Lunds stift vill bidra till utbyggnaden av efterfrågade bostäder och till samhällsutvecklingen i övrigt men anser att det ska råda stor restriktivitet med att bygga på brukningsvärd mark.

Lunds stifts prästlönetillgångar har sedan 2007 samarbetat med Nordr Villatomter AB, tidigare Veidekke Bostads AB, kring bostadsexploatering i tre områden. Projektet avseende Helsingborg Påarp 11:6 pågår fortfarande. Köpekontrakt avseende fem hektar mark skrevs i december 2020. Detta avtal förföll i december 2022 då villkoren i avtalet inte var uppfyllda. Ansökan om detaljplan avslogs i januari 2023 och beslutet har inte överklagats. I stället har Nordr Villatomter AB inlett en ny planprocess i samråd med kommunen och fastigheten är fortfarande aktuell för bebyggelse. Under 2023 har förhandlingar pågått och nytt avtal tecknas troligen under 2024.

Gemensamt för denna typ av exploateringsprojekt är att det är långdragna processer som är svåra att förutse eftersom överklaganden kan göra att detaljplanerna får justeras och att det drar ut på tiden. När detaljplanerna väl antagits och vunnit laga kraft har marknadsläget betydelse för när byggstart sker.

LEDNING SINTRÅNG

Lunds stifts prästlönetillgångar är verksamma inom en expansiv region med hög befolkningstäthet och ett positivt inflyttningsnetto. Som en följd av detta finns ett stort intresse från diverse aktörer att på olika sätt få tillträde till prästlönefastigheter för att lägga ner till exempel vatten- och avloppsledningar, elledningar och framför allt fiberkablar.

Lunds stifts prästlönetillgångar arbetar kontinuerligt med att förhandla med aktörerna kring vilken intrångsersättning som ska utgå som kompensation för den olägenhet som ledningarna medför ur ett fastighetsägarperspektiv. Genom att konsekvent framställa sina krav

Förvaltningsberättelse 2023

når förvaltningen framgång i sina förhandlingar för att erhålla skälig intrångsersättning. Minst lika viktigt är att erhålla korrekta kartor över ledningsdragningarna. Genom noggrann registerföring av ledningarna minimeras risken för framtida problem med till exempel avgrävda kablar.

SAMARBETE

Det pågår ständigt ett utbrett samarbete mellan prästlönetillgångarna i de 13 stiftet och med nationell nivå. Samarbetet består i Egendomsförvaltningarnas samarbetsorgan (ENSO), gemensamma dataprogram, Stiftens Egendomsförvaltningars Förening (STEF), olika nätverk, gemensam hantering av remisser och mycket mer. Samarbetet är värdefullt och till gagn för en god förvaltning av landets prästlönetillgångar.

Lunds stifts prästlönetillgångar samverkar och samarbetar även med många andra aktörer såsom till exempel länsstyrelser, universitet och forskare, kommuner med flera.

Ett samarbete med Folkuniversitetet inleddes under 2022 innebärande att medarbetare på avdelningen är engagerade i en utbildning för driftledare inom de gröna näringarna. Lunds stifts prästlönetillgångar bidrar både med teoretiska lektioner och med studiebesök i den skogliga verksamheten. Under 2023 har detta arbete fortsatt med bland annat fyra studiebesök i olika sorters skog och skogsbruk.

Finansiella instrument

Stiftsfullmäktige antog i maj 2021 den kapitalförvaltningspolicy för Lunds stifts prästlönetillgångar som ligger till grund för förvaltningen av prästlönefonden. I sin kapitalförvaltning eftersträvar Lunds stifts prästlönetillgångar att vara en ansvarsfull investerare och placeringar bedöms efter både etiska och finansiella aspekter. Förvaltningen ska präglas av god etik och socialt ansvar. Kapitalförvaltningspolicyn hänvisar till de etiska placeringsreglerna i finanspolicyn för Svenska kyrkans nationella nivå och innehåller avkastningsmål samt regler för portföljsammansättning och risktagning.

PRÄSTLÖNEFONDEN

Då prästlönetillgångarna - jord, skog och fondmedel - är en gemensam förmögenhetsmassa har egendomsnämnden valt att, på inrådan av såväl Svenska kyrkans nationella nivå som Kammarkollegiet, se jord- och skogsfastigheterna som lågriskplaceringar motsvarande ränteplaceringar. Som en följd av detta har stiftsfullmäktige beslutat att höja risken för kapitalplaceringarna genom att successivt öka andelen aktier.

Andelen aktier är dock totalt sett en mycket liten del av den totala tillgångsmassan. Sett enbart till fondmedelsförvaltningen är normalläget enligt policyn 80 procent aktier och 20 procent räntebärande. Alla placeringar är godkända enligt Svenska kyrkans etiska placeringsregler. Det innebär bland annat att Lunds stifts prästlönetillgångar inte investerar i företag som utvinner olja och är mycket restriktiva med investeringar i fossila bränslen. Det innebär också i princip nolltolerans mot investeringar i företag som säljer eller tillverkar vapen eller tobak.

Den största delen av prästlönefonden förvaltas sedan lång tid tillbaka av Kammarkollegiet. I januari 2023 sades det så kallade allokeringsavtalet upp vilket innebär att förvaltningen sedan den 1 februari 2023 själv svarar för fördelningen mellan aktier och företagsobligationer hos Kammarkollegiet. Den del av prästlönefonden som är placerad i aktier hos Kammarkollegiet är placerad i aktiekonsortiet Spiran. Spiran är ett aktivt förvaltad konsortium som endast placerar i svenska aktier.

För att öka riskspridningen placeras upp till 20 procent av fonden i en utländsk aktieportfölj som byggts upp i samarbete med Nordea. Mot slutet av 2022 kompletterades fondmedelsförvaltningen med en svensk aktieportfölj hos Nordea. Den svenska aktieportföljen kommer successivt att utökas och ska ses som ett komplement till det svenska aktieinnehavet hos Kammarkollegiet och därmed bidra till riskspridningen.

Prästlönetillgångarna är sedan 2014 inskränkt skattskyldiga. Det innebär att endast inkomst av näringsverksamhet, det vill säga löpande inkomster från till exempel skogsbruk och jordbruk beskattas. Alla kapitalinkomster såsom räntor, utdelningar och kapitalvinster är skattefria. Även realisationsvinster vid avyttring av prästlönefastigheter är skattefria. Resultatet av den inskränkta skattskyldigheten blir ett högre utdelningsbart resultat.

Enligt kyrkoordningen 46 kapitlet 11 § ska varje år ett belopp motsvarande prästlönefondens värdeminskning på grund av inflationen avsättas från fondens avkastning till kapitalet. För den händelse att fondens avkastning inte räcker till ska förlust i prästlönefonden täckas av vinster i förvaltningen av prästlönefastigheterna.

RESULTAT OCH STÄLLNING

När församlingarnas prästlönefonder den 1 januari 1995 upplöstes och överfördes till Lunds stifts prästlönefond uppgick fondtillgångarnas marknadsvärde till 169,8 miljoner kronor. Prästlönefondskapitalet, som består av de mottagna fondmedlen från församlingarna samt intäkter från sålda fastigheter, minskat med kapitaluttag som gjorts vid fastighetsinköp, uppgick vid årets slut till 619 miljoner kronor. Marknadsvärdet var 695 miljoner kronor vilket ger ett orealiserat övervärde på 76 miljoner kronor (35 miljoner kronor föregående år).

Målet för kapitalplaceringarna är att ge en årlig direktavkastning om 4 procent i genomsnitt per år, sett över en tioårsperiod. Med

Förvaltningsberättelse 2023

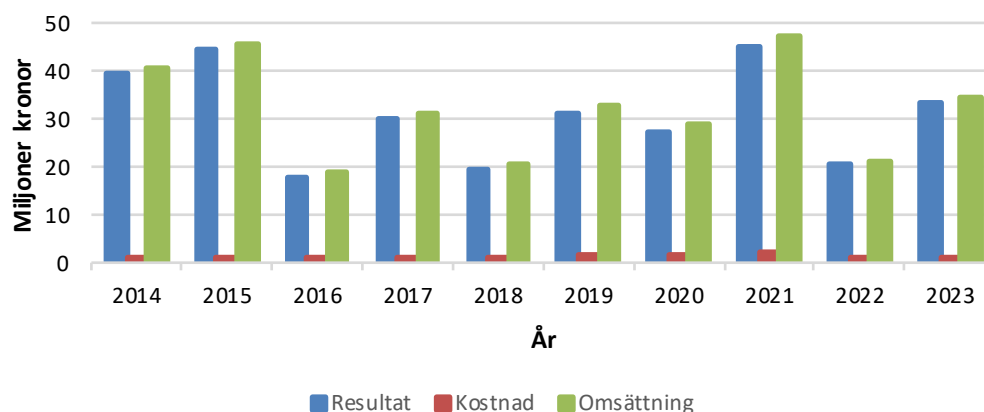
direktavkastning menas här den utdelningsbara vinsten från fonden i form av räntor, utdelningar samt realiserade värdeökningar, efter värdesäkring mot inflationen. De senaste tio åren har direktavkastningen i genomsnitt varit 3,62 procent.

Fondens kapitalplaceringar redovisar 2023 ett resultat före skatt på 33,1 miljoner kronor (20,3 miljoner kronor föregående år) vilket är 18 miljoner kronor mer än budgeterat resultat. Intäkterna uppgick till 34,2 miljoner kronor (21,3 miljoner kronor föregående år) och kostnaderna till 1,1 miljoner kronor (1,0 miljoner kronor föregående år).

Årets avkastning från fonden, bestående av utdelningar och räntor, uppgick till 20,3 miljoner kronor (15,4 miljoner kronor föregående år). Realisationsvinster på 14,0 miljoner kronor hämtades hem (5,9 miljoner kronor föregående år). Resultatet för fonden är avsevärt högre än budgeterat vilket beror på inflationens positiva effekt under hösten 2023. Börsens återhämtning under året bidrog till att 13 miljoner kronor kunde hämtas hem i realisationsvinster, i stället för budgeterade tre miljoner kronor.

Från fondens utdelningsbara resultat ska värdeminskning på grund av inflation avsättas till kapitalet. Det innebär att från resultatet på 33,1 miljoner kronor ska värdeminskningen på 13,7 miljoner kronor lyftas. Det innebär att fondens resultat efter värdeminskning är 19,4 miljoner kronor.

Fond; resultat, kostnad, omsättning

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

Under 2022 steg inflationen kraftigt. Den höga nivån bibehölls under första halvan av 2023. Under hösten sjönk inflationen för att i slutet av året närma sig Riksbankens mål. Även börsen stabiliserade sig under 2023, efter ett turbulent 2022.

Framtida utveckling

Egendomsnämnden har som uppdrag och som långsiktigt mål att förvalta prästlönetillgångarna på ett sätt som ger en hög, uthållig totalavkastning samtidigt som förvaltningen är etisk och i enlighet med Svenska kyrkans grundläggande värderingar. Målet uppnås genom en god och ansvarsfull förvaltning.

År 2021 beslutade kyrkomötet att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda hur kyrkoordningens bestämmelser ska utformas för att säkerställa en så ekologiskt, ekonomiskt, socialt och andligt hållbar skogsförvaltning som möjligt med beaktande av bland annat mänskliga rättigheter, biologisk mångfald och klimat. I december 2022 beslutade kyrkostyrelsen om utredningsdirektiven och i skrivande stund pågår utredningen. Det är ännu oklart om och i så fall på vilket sätt en ny formulering av uppdraget kommer att påverka förvaltningen.

På lång sikt är målet att ha ett rationellt fastighetsbestånd som genererar god avkastning. Ett diversifierat ägande ger god riskspridning och bidrar till en totalt sett god avkastning. Bärkraftiga och lönsamma fastigheter kan skapas genom investeringar i fastigheterna, ett arbete som pågår kontinuerligt. På grund av senare års stormar och skogsbränder, såväl globalt som i Sverige, justerar försäkringsbranschen sina premier och villkor gällande skogsförsäkringar. Förvaltningen förväntar sig att premien avseende skogsskadeförsäkring kommer att höjas avsevärt.

Jordbruksförvaltningen fortsätter arbetet med att förvalta och förädla det befintliga fastighetsbeståndet. Under 2024 fortsätter arbetet med särskilt fokus på att inventera byggnadsbestånden på arrendeställena i syfte att upprätta vård- och underhållsplaner. Förvaltningen arbetar även med att se över fastighetsbeståndet och strukturrationalisera. Byggnadsbeståndet minskar framför allt genom att lämpliga gårdscentra styckas av och säljs i samband med att arrendatorer väljer att avträda.

Fastighetsutveckling och exploatering av markområden för till exempel bostadsbyggande kommer även fortsättningsvis att vara en del av förvaltningen av prästlönetillgångarna. Exploateringsprocesserna är generellt sett långdragna, vilket medför att marknadsläget i vissa fall hinner förändras under processens gång. Skåne är dock en expansiv region, inte minst i anslutning till de större städerna, varför det även framöver förutspås vara lönsamt att arbeta med fastighetsförädling. För eigendomsnämnden är det av stor vikt att bidra till bevarandet av den goda åkermarken och att hitta en balans i förhållande till behovet av fler bostäder eller annan samhällsutveckling.

Den så kallade äganderettsfrågan avseende prästlönetillgångarnas civilrättsliga status, det vill säga frågan om hur de självägande prästlönetillgångarna ska hanteras juridiskt, är fortfarande inte utredd. Nationell nivå hanterar äganderettsfrågan och man har bett Regeringskansliet utreda frågan.

Förvaltningsberättelse 2023

TILLSTÅNDS- ELLER ANMÄLNINGSPLIKTIG VERKSAMHET ENLIGT MILJÖBALKEN

Lunds stifts prästlönetillgångar bedriver ingen enligt miljöbalken tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet. Markupplåtelser sker till olika verksamheter, exempelvis vindkraft. Länsstyrelsen ska pröva att dessa etableringar är lämpliga ur miljösynpunkt.

Flertalet av prästlönetillgångarnas jordbruksfastigheter ligger i det kustnära slättlandskapet i Skåne där traditionell växtodling dominerar.

Förslag till vinstdisposition

Prästlönetillgångarna är fördelade på 100 027 lika stora andelar. Vid andelstilldelningen den 1 januari 1995 bestämdes varje församlings andelar på grundval av förhållandet mellan marknadsvärdet på de tillgångar som härrörde från församlingen och marknadsvärdet på de sammanlagda tillgångarna.

Det disponibla resultatet för förvaltningen definieras som årets resultat efter skatt enligt resultaträkningen, minskat dels med realisationsvinsten från försäljning av prästlönefastigheter, dels med värdesäkring enligt kyrkoordningen 46 kapitlet 11 §. Värdesäkring av prästlönefonden har för året gjorts med 13,7 miljoner kronor.

Prästlönetillgångarnas disponibla årsresultat uppgår för år 2023 till 73,4 miljoner kronor.

Tack vara den snabbt sjunkande inflationen och bra resultat från jord och skog har prästlönetillgångarna i år ett starkt resultat, väsentligt över budget och avsevärt högre än föregående år. En långsiktigt jämn och hög utdelningsnivå eftersträvas och därför används balanserade vinstmedel som en buffert. Det innebär att bufferten används vissa år för att upprätthålla en rimlig utdelningsnivå för att sedan fyllas på de verksamhetsår då resultatet medger det.

Under hösten 2023 meddelades stiftets församlingar och pastorat att prognosen för 2024 var att dela ut 46 miljoner kronor. Mot bakgrund av det positiva resultatet 2023 bedömer egendomsnämnden att det är lämpligt att höja utdelningen samtidigt som det är angeläget att öka de balanserade vinstmedlen (bufferten) efter föregående års uttag på 33 miljoner kronor från dessa medel. En utdelning på 54 miljoner kronor är fyra miljoner kronor mer än föregående år och åtta miljoner kronor mer än prognosen till församlingar och pastorat.

Egendomsnämnden föreslår således att 54 miljoner kronor delas ut. Det innebär att 19,4 miljoner kronor läggs till de balanserade vinstmedlen.

Hälften av utdelningen betalas direkt till Svenska kyrkans nationella nivå. Den andra hälften betalas till församlingarna, vilket kommer att ske senast den 1 juli 2024 med 270 kronor per andel.

FÖRSLAG TILL VINST- DISPOSITION, TKR

Balanserad vinst från föregående år	44 602
Tillkommer disponibelt årsresultat	73 396
Summa	117 998

EGENDOMS-NÄMNDEN FÖRESLÅR ATT VINSTMEDLEN DISPONERAS PÅ FÖLJANDE SÄTT:

Att till församlingar/pastorat utdela	27 007
Att till nationell nivå utdela	27 007
Att återstående medel överförs i ny räkning	63 983
Summa	117 998

Flerårsöversikt

	2023	2022	2021	2020	2019
Rörelsens intäkter	142,0	146,1	199,8	123,3	135,1
varav resultat vid avyttring av prästlönefastigheter	14,4	35,9	68,3	11,0	21,0
Årets resultat	101,5	105,7	161,5	83,3	98,1
Disponibelt årsresultat	73,4	17,2	74,7	70,0	68,9
Förslag till utdelning	54	50	74	68	68
Utdelning i kr/andel till församlingar/pastorat	270	250	370	340	340
Balansomslutning per bokslutsdag	1 910	1 856	1 829	1 733	1 717
Förvaltade arealer, hektar					
Jordbruksmark	12 175	12 177	12 165	12 226	12 250
Produktiv skogsmark	9 472	9 432	9 436	9 440	9 444
Impediment	276	275	276	275	274
Årsavverkning, m ³ sk	42 332	44 316	49 525	52 574	47 381
Antal gårdsarrenden	42	44	48	50	51
Antal sidoarrenden	178	177	172	171	174
Marknadsvärden för förvaltade tillgångar 1), mkr					
Skog	1 425,4	1 126,4	1 155,5	1 065,2	978,3
Jord	4 329,8	3 624,5	3 649,3	3 599,5	2 762,1
Fond	695,5	629,8	662,4	570,0	571,4

Nyckeltal

Vinstmarginal, %					
Skog	61,5	56,6	55,5	54,2	52,4
Jord	75,9	78,3	81,9	78,2	84,2
Direktavkastning, %					
Skog	1,5	1,4	1,3	1,4	1,3
Jord	1,2	1,3	1,3	1,4	1,7
Fond	2,9	2,3	2,2	1,1	2,8
Direktavkastning förvaltade tillgångar	1,4	1,4	1,4	1,4	1,8
Direktavkastning fonden inklusive reavinst efter värdesäkring, %	2,9	-4,9	4,3	4,5	4,2
Totalavkastning, %					
Skog	25,0	1,4	13,0	10,0	1,8
Jord	19,1	2,1	3,3	27,9	2,1
Fond	11,3	-14,1	15,3	2,3	16,9
Totalavkastning förvaltade tillgångar	19,5	0,0	6,7	21,0	3,9

Nyckeltalsdefinitioner

Vinstmarginal (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens intäkter.

Direktavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

Totalavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.

1) Schabloniserade marknadsvärden för jord och skog beräknas som taxeringsvärdet x 1,33

Resultaträkning	Not	2023-01-01	2022-01-01
Tkr		-2023-12-31	-2022-12-31
Rörelsens intäkter	2		
Nettoomsättning prästlönefastigheter	3, 4	92 553	88 192
Intäkter prästlönefond	5	34 242	21 312
Resultat vid avyttring av prästlönefastigheter		14 395	35 852
Övriga rörelseintäkter		695	742
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor och pågående arbete		158	43
Summa rörelsens intäkter		142 043	146 141
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-6 541	-6 563
Kostnader för inhyrd personal	6	-8 455	-8 514
Övriga externa kostnader	7	-13 163	-11 611
Av- och nedskrivning av materiella anläggningstillgångar		-5 145	-5 249
Summa rörelsens kostnader		-33 304	-31 937
Rörelseresultat		108 739	114 204
Resultat från finansiella investeringar	8		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		3 329	1 479
Resultat efter finansiella poster		112 068	115 683
Skatt på årets resultat	9	-10 588	-10 018
Årets resultat		101 480	105 665

Prästlönefastigheter och prästlönefonder ska förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Resultaträkningen ovan är utformad för att följa god redovisningssed. Det redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för ändamålet. Enligt lag och kyrkoordning ska kapitalisering ske enligt nedan.

Årets resultat enligt resultaträkningen		101 480	105 665
Värdesäkring enligt KO 46:11		-13 689	-52 648
Omföring av realisationsresultat för fastighet i förhållande till anskaffningsvärde, enligt KO 46:10		-14 395	-35 852
Årets disponibla resultat		73 396	17 165

Balansräkning	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tkr			
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Produktionsrätter	10	1 004	1 095
		1 004	1 095
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Prästlönefastigheter	11	1 143 742	1 139 767
Inventarier	12	6 135	6 401
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	13	1 222	1 023
		1 151 099	1 147 191
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Prästlönefondsmedel	14	619 386	595 175
		619 386	595 175
Summa anläggningstillgångar		1 771 489	1 743 461
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager</i>			
		524	366
		524	366
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		7 322	4 577
Övriga fordringar		18	7
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	2 320	1 954
		9 660	6 538
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
	16	1	1
<i>Kassa och bank</i>			
	16, 17	128 709	105 546
Summa omsättningstillgångar		138 894	112 451
SUMMA TILLGÅNGAR		1 910 383	1 855 912

Balansräkning

Tkr

Not

2023-12-31

2022-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital*****Bundet eget kapital***

Prästlönefastighetskapital

1 152 103

1 148 231

Prästlönefondskapital

619 386

595 175

1 771 489**1 743 406*****Fritt eget kapital***

Balanserat resultat

44 602

77 451

Årets disponibla resultat

73 396

17 165

117 998**94 616****Summa eget kapital****1 889 487****1 838 022****Avsättningar**

Avsättning skogsvård

1 060

946

Summa avsättningar**1 060****946****Kortfristiga skulder**

Leverantörsskulder

3 664

2 225

Aktuella skatteskulder

1 004

435

Övriga skulder

2 376

1 782

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

18

12 792

12 502

Summa kortfristiga skulder**19 836****16 944****SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER****1 910 383****1 855 912**

Rapport över förändringar i eget kapital

Tkr

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Prästlöne- fastigh.kapital	Prästlöne- fondskapital	Balanserat resultat	Disponibelt årsresultat	
Ingående eget kapital 2022-01-01	1 138 748	516 158	76 736	74 734	1 806 375
Omföring av föregående års resultat			74 734	-74 734	0
Köp/försäljning fastigheter, bokf. värde	13 080	-13 080			0
Omföring avskrivning byggnad	-3 597	3 597			0
Årets resultat				105 665	105 665
Avsättning till bundet eget kapital					
- omföring av realisationsvinst fastighet		35 852		-35 852	0
- värdesäkring enligt KO 46:11		52 648		-52 648	0
Utdelning till församlingar/pastorat			-37 010		-37 010
Utdelning till nationell nivå			-37 010		-37 010
Utgående eget kapital 2022-12-31	1 148 231	595 175	77 450	17 165	1 838 021
Ingående eget kapital 2023-01-01	1 148 231	595 175	77 450	17 165	1 838 021
Omföring av föregående års resultat			17 165	-17 165	0
Köp/försäljning fastigheter, bokf. värde	8 072	-8 072			0
Omföring avskrivning byggnad	-4 199	4 199			0
Årets resultat				101 480	101 480
Avsättning till bundet eget kapital					
- omföring av realisationsvinst fastighet		14 395		-14 395	0
- värdesäkring enligt KO 46:11		13 689		-13 689	0
Utdelning till församlingar/pastorat			-25 007		-25 007
Utdelning till nationell nivå			-25 007		-25 007
Utgående eget kapital 2023-12-31	1 152 103	619 386	44 601	73 396	1 889 487

Det egna kapitalet i prästlönetillgångarna är uppdelat i bundet kapital (sådant kapital som inte får användas för utdelning) och fritt eget kapital. Det i resultaträkningen redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för utdelning vilket beaktas vid redovisningen av det egna kapitalet enligt räkningen ovan.

Kassaflödesanalys

Tkr

Not

2023-01-01
-2023-12-312022-01-01
-2022-12-31**Den löpande verksamheten**

Rörelseresultat

108 739

114 204

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet

Av- och nedskrivningar

5 145

5 249

Ökning/minskning av avsättningar

114

-128

Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar

-28 349

-41 754

Övriga poster som inte ingår i kassaflödet

2 361

3 466

Erhållen ränta

3 329

1 479

Erlagd ränta

0

0

Betald inkomstskatt avseende näringsverksamhet

-10 030

-9 956

Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet**81 309****72 560****Kassaflöde från förändring i rörelsekapital**

Minskning/ökning av varulager

-158

-43

Minskning/ökning av kortfristiga fordringar

-3 111

1 306

Ökning/minskning av kortfristiga skulder

2 323

-671

Kassaflöde från den löpande verksamheten**80 363****73 152****Investeringsverksamheten (driften)**

Förvärv/tillverkning av materiella anläggningstillgångar

-862

-1 060

Försäljning av materiella anläggningstillgångar

0

0

Förvärv av finansiella placeringar

0

0

Försäljning av finansiella placeringar

0

0

Kassaflöde från investeringsverksamheten**-862****-1 060****Finansieringsverksamheten****Kassaflöde från finansieringsverksamheten****0****0****Prästlönetillgångar****Prästlönefastigheter**

Förvärv av prästlönefastigheter

-11 841

-19 115

Försäljning av prästlönefastigheter

15 776

37 884

Prästlönefondsmedel

Förvärv av värdepapper

-134 754

-573 754

Försäljning av värdepapper

124 497

500 638

Kassaflöde från prästlönetillgångar**-6 322****-54 347****Kassaflöde före utdelning****73 179****17 745**

Utdelning till församlingar/pastorat och nationell nivå

-50 014

-74 020

Årets kassaflöde**23 165****-56 275**

Likvida medel vid årets början

105 547

161 822

Likvida medel vid årets slut

16

128 712**105 547**

Noter

Tkr

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Prästlönetillgångarnas årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Kyrkostyrelsens redovisningsråd för Svenska Kyrkan (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning.

Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter redovisas enligt följande:

Leveransvirke:	i den period virket levererats till köparen
Avverkningsuppdrag och leveransrotköp:	i den period virket inmätts
Rotposter:	vid kontraktstillfället

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Arrende- och hyresintäkter:	i den period uthyrningen avser
Ränteintäkter:	i enlighet med effektiv avkastning
Erhållen utdelning:	när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker

Bidrag

Bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag till anläggningstillgångar har reducerat anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Leasing

All leasing, både när prästlönetillgångarna är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Inkomstskatt

Prästlönetillgångarna beskattas sedan inkomståret 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse. Endast inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckningen det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder nettoredovisas endast när det finns legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt, liksom, i förekommande fall, förändringar i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital, då skatteeffekten redovisas där.

Materiella anläggningstillgångar

Materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

I samband med övergången till K3 delades vissa av prästlönetillgångarnas materiella anläggningstillgångar upp i komponenter. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utranteras eventuell kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Realisationsvinster respektive realisationsförluster vid avyttring av prästlönefastighet redovisas på separat rad under rörelsens intäkter. Som avyttring av prästlönefastighet räknas även allframtidsupplåtelser av nyttjanderätt, servitut eller annat intrång där erhållen ersättning avser att täcka en på fastigheten bestående värdenedgång. Övriga realisationsvinster respektive realisationsförluster avseende anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Markanläggningar	20 år
Bostadsbyggnader	50 år
Ekonomibyggnader	25 år
Byggnadsinventarier	10-20 år
Markinventarier	10-20 år
Bilar	5 år
Övriga inventarier och installationer	5-20 år
Immateriella anläggningstillgångar	
Stödrätter	5 år
Vattendomar	20 år

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3, kapitel 11, vilket innebär att värdering sker utifrån anskaffningsvärdet.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel - Övriga långfristiga värdepappersinnehav

Innehaven innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärdet på balansdagen. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Prästlönefondsplaceringar

Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltningsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondsmedel, där insättningar och uttag ur värdepappersportföljen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen. Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång. Förvaltningen av prästlönefondsmedel utgör en kärnverksamhet i förvaltarens uppdrag och redovisas som egen rörelsegren. Avkastningen från prästlönefondsmedlen redovisas på separat rad under verksamhetens intäkter.

För de noterade värdepapper som ingår i prästlönefondsmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas realiserade förluster mot realiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar prästlönetillgångarnas in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet samt förvaltade prästlönetillgångar. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras rörelsemedel bestående av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid på högst tre månader som är noterade på en marknadsplats.

Eget kapital och lämnad utdelning

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskillning. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital, enligt eget kapital i egen räkning. Prästlönefondskapitalet värdesäkras årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillningen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning

Av stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Not 2 Information om oberoende rörelsegrenar

	2023	2022
Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande		
Skog	32 089	29 109
Jord	75 711	95 245
Fond	34 242	21 788
Summa	142 042	146 142
Rörelseresultatet fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande		
Skog (exkl. realisationsresultat och avskrivningar)	19 451	16 474
Realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	453	2
Avskrivning	-56	-56
Summa Skog	19 848	16 420
Jord (exkl. realisationsresultat och avskrivningar)	46 906	46 854
Realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	13 942	35 375
Avskrivning	-5 089	-5 194
Summa Jord	55 759	77 035
Fond (exkl. realisationsresultat)	19 177	14 846
Realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	13 954	5 902
Summa Fond	33 131	20 748
Summa rörelseresultat	108 739	114 204
Varav realisationsresultat vid avyttring av anläggningstillgång	28 349	41 278
Varav avskrivningar	-5 145	-5 249

Not 3 Nettoomsättning prästlönefastigheter

	2023	2022
Intäkter Skog		
Rotposter	246	33
Leveransvirke	29 476	27 051
Jaktarrenden	1 680	1 544
Summa Skog	31 402	28 629
Intäkter Jord		
Övriga arrenden och hyror	1 368	1 120
Jordbruksarrenden	59 782	58 443
Summa Jord	61 150	59 563
Summa	92 552	88 192

Not 4 Operationella leasingavtal

Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:

	2023	2022
Förfaller till betalning inom ett år	65 487	59 378
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	111 470	77 984
Förfaller till betalning senare än fem år	61 462	59 987
Summa	238 419	197 349

De huvudsakliga leasingavgifterna avser jordbruksarrenden.

Not 5 Intäkter prästlönefond

	2023	2022
Utdelningar och erhållna fondrabatter	18 143	15 376
Realisationsresultat vid försäljning	13 954	5 902
Räntor	2 145	34
Summa	34 242	21 312

Not 6 Inhyrd personal

Personal från stiftet har varit engagerade i verksamheten med en arbetsinsats motsvarande 12 heltidstjänster (12 heltidstjänster).

Not 7 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2023	2022
Kvalificerade revisorer, Baker Tilly MLT KB		
Revisionsuppdrag	113	80
Summa	113	80
Övriga valda revisorer		
Revisionsuppdrag	19	34
Summa	19	34

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på prästlönetillgångarnas revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter.

Not 8 Resultat från finansiella investeringar

	2023	2022
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		
Räntor	3 329	1 479
Summa	3 329	1 479

Not 9 Skatt på årets resultat

	2023	2022
Aktuell skatt	10 588	10 018
Skatt på årets resultat	10 588	10 018
Redovisat resultat före skatt	112 068	115 683
Skatt beräknad enligt gällande skattesats 20,6%	23 086	23 831
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	231	221
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	-10 516	-11 954
Skatteeffekt av skillnad mellan skattemässig och bokföringsmässig avskrivning	-289	-333
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	0	0
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	0	0
Skatteeffekt av substansminskning och skogsavdrag	-1 923	-1 748
Redovisad skattekostnad	10 588	10 018

Not 10 Produktionsrätter

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 103	2 103
Inköp	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 103	2 103
Netto anskaffningsvärde	2 103	2 103
Ingående avskrivningar	-1 007	-904
Årets avskrivningar	-92	-103
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 099	-1 007
Utgående redovisat värde	1 004	1 095

Not 11 Prästlönefastigheter

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 186 944	1 174 133
Inköp	9 281	16 439
Försäljningar/utrangeringar	-2 271	-3 629
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 193 954	1 186 943
Netto anskaffningsvärde	1 193 954	1 186 943
Ingående avskrivningar	-47 176	-44 754
Försäljningar/utrangeringar	890	1 597
Årets avskrivningar	-3 926	-4 019
Utgående ackumulerade avskrivningar	-50 212	-47 176
Utgående redovisat värde	1 143 742	1 139 767
Taxeringsvärden byggnader	213 525	180 816
Taxeringsvärden mark	4 113 684	3 391 293
Summa	4 327 209	3 572 109

Prästlönetillgångarna omfattas från och med år 2000 av bokföringsskyldighet. I den öppningsbalansräkning som upprättades 2000-01-01 värderades fastighetsbeståndet, med stöd av BFN U 95:3, till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vilket ansågs motsvara då aktuella taxeringsvärden.

Prästlönetillgångarnas rättsliga status, förvaltning och bokföringsskyldighet regleras i lag.

Prästlönefastigheterna bedöms utifrån den särskilda lagregleringen inte utgöra förvaltningsfastigheter i enlighet med allmänt råd i K3.

Not 12 Inventarier, verktyg och installationer

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	20 716	19 656
Inköp	862	1 060
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	21 578	20 716
Netto anskaffningsvärde	21 578	20 716
Ingående avskrivningar	-14 316	-13 189
Försäljningar/utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	-1 127	-1 127
Utgående ackumulerade avskrivningar	-15 443	-14 316
Utgående redovisat värde	6 135	6 400

Not 13 Pågående nyanläggning och förskott avseende materiella anläggningar

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	1 023	1 814
Utgifter under året	2 560	2 676
Under året färdigställda tillgångar	-2 361	-3 466
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	0	0
Tidigare års utgifter som kostnadsförts under året	0	0
Utgående balans	1 222	1 024

Pågående nyanläggningar avser vattendoromar och täckdikningar. Vattendoromarna beräknas att vara färdigställda under år 2025 medan övriga pågående nyanläggningar beräknas att färdigställas under år 2024. Under året har följande färdigställts: Två avloppsanläggningar, två solenergianläggningar och två täckdikningar.

Not 14 Prästlönefondsmedel

Innehav (tkr)	Ansk. värde	Ansk. v. (föreg. år)	Redovisat värde	Redov. v. (föreg. år)	Markn. v. bokslutsdag	Markn. v. (föreg. år)
Långfristiga värdepappersinnehav						
Andelar i Kammarkollegiets aktiekonsortium Spiran	289 982	(276 395)	289 982	(276 395)	357 231	(316 488)
Andelar i Kammarkollegiets företagsobligationskonsort.	127 855	(127 708)	127 855	(127 708)	123 576	(117 138)
Noterade aktier utländska	101 573	(101 886)	101 573	(101 886)	113 710	(108 010)
Noterade aktier svenska	24 736	(19 995)	24 736	(19 995)	25 761	(19 000)
Övriga placeringar	75 241	(69 192)	75 241	(69 192)	75 241	(69 192)
Summa innehav	619 387	(595 175)	619 387	(595 175)	695 519	(629 827)

	2023-12-31	2022-12-31
Förändring prästlönefondsmedel		
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	595 175	516 158
Investeringar under året	134 754	573 754
Försäljningar/avyttringar	-110 543	-494 736
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	619 386	595 176
Utgående redovisat värde	619 386	595 176

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Försäkringspremier	873	905
Övriga poster	1 447	1 049
	2 320	1 954

Not 16 Likvida medel

	2023-12-31	2022-12-31
Specifikation av likvida medel vid årets slut		
Banktillgodohavanden rörelsen	128 709	105 546
Kortfristiga placeringar, insats Stifast	1	1
Utgående balans	128 710	105 547

Not 17 Kassa och bank

Av behållningen på kassa och bank utgör 84 625 tkr (94 184 tkr) behållning på det så kallade Kyrkkontot. Kyrkkontot utgör i juridisk mening en fordran på Svenska kyrkans nationella nivå. De regelverk som styr Kyrkkontot är dock av sådan karaktär att fordran i redovisningssammanhang ses som ett ordinärt banktillgodohavande.

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda arrendeintäkter	12 511	12 239
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	280	264
Utgående balans	12 791	12 503

Lund 2024-04-09

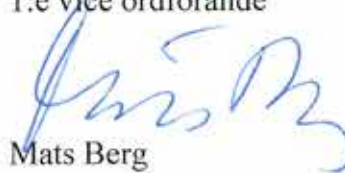
Anneli Kihlstrand
Ordförande

Monica Molin
1:e vice ordförande

Lennarth Förberg
2:e vice ordförande

Mats Berg

Lennart Hällengren

Jan-Åke Isaksson

Ann-Margret Olofsson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2024-04-18

Ingemar Johnn
Ordförande

Ingela Sylwander

Jörgen Jönsson

Kjell Persson

Baker Tilly MLT KB

Lenny Persson
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till stiftsfullmäktige i Lunds stift, avseende prästlönetillgångarna i Lunds stift
Org.nr. 845002-6839

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Lunds stifts prästlönetillgångar för år 2023. Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Lunds stifts prästlönetillgångars finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten "Det registrerade revisionsbolagets ansvar" samt "De förtroendevalda revisorernas ansvar". Vi är oberoende i förhållande till prästlönetillgångarna enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Egendomsnämndens ansvar

Det är egendomsnämnden som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Egendomsnämnden ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar egendomsnämnden för bedömningen av prästlönetillgångarnas förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om egendomsnämnden eller stiftsfullmäktige avser att upplösa prästlönetillgångarna, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Det registrerade revisionsbolagets ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av egendomsnämndens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i egendomsnämndens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att egendomsnämnden använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om prästlönetillgångarnas förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att prästlönetillgångar inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera egendomsnämnden om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av prästlönetillgångarnas resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av egendomsnämndens förvaltning för Lunds stifts prästlönetillgångar för år 2023.

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar egendomsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till prästlönetillgångarna enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Egendomsnämndens ansvar

Egendomsnämnden ansvarar för prästlönetillgångarnas organisation och förvaltning av prästlönetillgångarnas angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma prästlönetillgångarnas ekonomiska situation och att tillse att prästlönetillgångarnas organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och prästlönetillgångarnas ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av eigendomsnämnden i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot prästlönetillgångarna.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot prästlönetillgångarna.

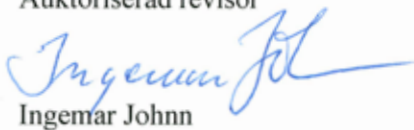
Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för prästlönetillgångarnas situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Lund den 18 april 2024

Baker Tilly MLT KB

Lenny Persson
Auktoriserad revisor

Ingemar Johnn

Ingela Sylwander

Kjell Persson

Jörgen Persson

I september gjorde egendomsnämnden en studieresa tillsammans med medarbetarna på egendomsavdelningen för att lära mer om olika sorters skogsbruk. På bilden berättar skogsförvaltare Dag Åkesson om skogsbruket på prästlönefastigheten Ronneby Fösingsmåla 1:3. Fastigheten omfattar 525 ha produktiv skogsmark och är en av förvaltningens största skogsfastigheter. Vid besöket diskuterades hyggesfritt skogsbruk och vilka möjligheter samt utmaningar det kan innebära för förvaltningen.

Egendoms- förvaltningen

PERSONAL

Katarina Hallenborg
chef egendomsförvaltningen
046-15 55 60
katarina.hallenborg@svenskakyrkan.se

Martha Henriksson-Witt
bitr. avd. chef och stiftsjurist
046-15 55 11
martha.henriksson.witt@svenskakyrkan.se

Malin Lilja, ekonom
046-15 55 61
malin.lilja@svenskakyrkan.se

Lars-Ewert Jönsson, jordbruksförvaltare
046-15 55 63
lars-ewert.jonsson@svenskakyrkan.se

Hans Törnlycke, jordbruksförvaltare
046-15 55 62
hans.tornlycke@svenskakyrkan.se

Dag Åkesson, skogsförvaltare
0451-38 55 91, 0709-35 91 54
dag.akesson@svenskakyrkan.se

Joel Andersson, skoglig planerare
0721-70 40 06
joel.andersson@svenskakyrkan.se

Cecilia Grue, administratör
046-15 55 59
cecilia.grue@svenskakyrkan.se

Kajsa Bergqvist, administratör
046-15 55 64
kajsa.bergqvist@svenskakyrkan.se

Egendoms- nämnden

LEDAMÖTER

Anneli Kihlstrand, Arlöv
Monica Molin, Lund
Lennarth Förberg, Ronneby
Mats Berg, Lund
Lennarth Hallengren, Malmö
Jan-Åke Isaksson, Köpingebro
Ann-Margret Olofsson, Ronneby

ERSÄTTARE

Florian Bobocea, Åstorp
Birte Sandberg, Tomelilla
Ann Stenberg, Höllviken
Sune Karlsson, Landskrona
Kristian Svensson, Vellinge

Bakre raden från vänster:

Lennart Hallengren
Anneli Kihlstrand
Jan-Åke Isaksson
Mats Berg
Katarina Hallenborg
Kristian Svensson

Främre raden från vänster:

Lennarth Förberg
Monica Molin
Ann Stenberg
Ann-Margret Olofsson
Sune Karlsson

Stiftsfullmäktiges ordinarie ledamöter 2022–2025

S (*Arbetarepartiet-Socialdemokraterna*)
 Birger Wernersson
 Ann-Margret Olofsson
 Roine Olsson
 Henna Christensson
 Robert Stenbeck
 Kenneth Jönsson
 Sofia Stihl
 Jan Olof Rosenberg
 Kerstin Engle
 Florian Bobocea
 Anne-Marie Hansson
 Anders Söderberg
 Monica Molin
 Kent Andersson
 Gunilla Bengtsson
 Lennart Hallengren

BA (*Borgerligt Alternativ*)
 Anders Bromée
 Rickard Jönsson
 Elisabeth Kullenberg
 Mats Hagelin
 Christoffer Akej
 Jenny Delén

C (*Centerpartiet*)
 Jonatan Glader
 Magnus Lennartson
 Lars-Ivar Ericson
 Ann-Marie Johnsson
 Birte Sandberg
 Anneli Kihlstrand
 Anton Sauer

POSK (*Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan*)
 Joakim Persson
 Sune Karlsson
 Fredrik Nilsson Andersson
 Helena Tengstrand
 Fredrik Johansson
 Magnus Holst
 Lena Petersson
 Mats Leijman
 Linda Isberg
 Ingrid Petersson

SD (*Sverigedemokraterna*)
 Karolina Widerberg
 Ewa Bejvel
 Lisbeth Persson Ekström
 Ronnie Nilsson
 Daniel Engström
 Jan-Åke Isaksson
 Kristian Svensson
 Fredrik Ottesen

FISK (*Fria liberaler i Svenska kyrkan*)
 Per Johansson

FK (*Frimodig kyrka*)
 Magnus Nilsson
 Sven Hammarberg
 Emma Birgersson

ÖKA (*Öppen kyrka – en kyrka för alla*)
 Magnus Tyche
 Nils Jernqvist
 Mia Möller
 Anders Nihlgård
 Elisabeth Hansson

ViSK (*Vänstern i Svenska kyrkan*)
 Viveka Söderdahl
 Johan Eriksson
 Martina Petersson
 John Cristiansson
 Anders Lundberg

MPSKDG (*Miljöpartister i Svenska kyrkan De Gröna*)
 Elsa Christersson
 Ann Stenberg

Kr (*Kristdemokrater i Svenska kyrkan*)
 Cecilia Engström
 Lars Lundberg

Stiftsfullmäktiges ersättare 2022–2025

S (Arbetarepartiet- Socialdemokraterna)

Camilla Persson
Johnny Persson
Tina Löfström
Lars Stellan Jönsson
Clarita Larsen
Ola Videke
Pia Ingvarsson
Gun-Britt Penderos
Mats Tängemark

BA (Borgerligt Alternativ)

Joacim Sjövall
Roland Hellborg
Anders Lund

C (Centerpartiet)

Eva Olofsson
Johan Vesterlund
Helen Rosdahl
David Liljedal
Bengt Svensson
Gert Gustavsson
Jacob Persson

POSK (Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan)

Ulrika Persson
Marie Rudolfsson
Stefan Kamensky
Evelina Bladh Winborg
Krister Persson

SD (Sverigedemokraterna)

Daniel Petersson
Sören Ravn
Rickard Åhman
Persson
Nichlas Holmgren
Gellersten

FiSK (Fria liberaler i Svenska kyrkan)

Stefan Sörensson
Marcus Romedahl

FK (Frimodig kyrka)

Mikael Grenstedt
Michael Rastas
Anders O Johansson

ÖKA (Öppen kyrka – en kyrka för alla)

Filip Hällefors
Christina Hansson
Jan Friheden

ViSK (Vänstern i Svenska kyrkan)

Ann-Charlotte Miller
Kristoffer Johnsson
Linda Sjöo

MPSKDG (Miljöpartister i Svenska kyrkan De Gröna)

Vlado Somljacan
Gerd Hackberg

Kr (Kristdemokrater i Svenska kyrkan)

Alve Svensson
James Sandstedt

Församlingarnas andelar

FÖRSAMLING/PASTORAT	ANDELAR	UTDELNING KR
Allerum	861	232 470
Anderslöv	1 734	468 180
Araslöv	605	163 350
Asarum-Ringamåla	608	164 160
Barkåkra	200	54 000
Bjuv	701	189 270
Bjärnum	925	249 750
Bjärred	1 263	341 010
Björnekulla-Västra Broby	401	108 270
Blentarp	117	31 590
Broby-Emmislöv	631	170 370
Bromölla	578	156 060
Brunnby	288	77 760
Brösarp-Tranås	975	263 250
Burlöv	206	55 620
Båstad-Östra Karup	103	27 810
Dalby	508	137 160
Dalköpinge	1 445	390 150
Degeberga-Everöd	1 625	438 750
Dösjebro	863	233 010
Eslöv	5 103	1 377 810
Fjälkinge	1 028	277 560
Fridlevstad	585	157 950
Förslöv-Grevie	174	46 980
Genarp	281	75 870
Glimåkra-Hjärsås	853	230 310
Gärsnäs	1 784	481 680

FÖRSAMLING/PASTORAT	ANDELAR	UTDELNING KR
Hammarlöv	1 663	449 010
Helsingborg	1 538	415 260
Hjärnarp-Tåstarp	235	63 450
Häljarp	1 126	304 020
Hässleholm	1 460	394 200
Höganäs	6	1 620
Hörby	1 669	450 630
Höör	383	103 410
Jämjö	812	219 240
Jämshög	104	28 080
Karlshamn	272	73 440
Karlskrona-Aspö	37	9 990
Kivik	302	81 540
Klippan	1 293	349 110
Knislinge	700	189 000
Kristianstad	313	84 510
Kropp	1 400	378 000
Kulla	575	155 250
Kvidinge	334	90 180
Kvistofta	1 268	342 360
Kyrkhult	7	1 890
Kågeröd-Röstånga	1 352	365 040
Källstorp	2 017	544 590
Kävlinge	1 268	342 360
Lackalänga-Stävie	541	146 070
Landskrona	1 197	323 190
Ljunits	1 012	273 240

FÖRSAMLING/PASTORAT	ANDELAR	UTDELNING KR
Lomma	432	116 640
Lund	3 113	840 510
Lyckå	655	176 850
Löddebygden	559	150 930
Löderup	3 204	865 080
Lövestad	623	168 210
Malmö	3 568	963 360
Mjällby	166	44 820
Munka Ljungby	183	49 410
Mörrum-Elleholm	286	77 220
Nosaby	276	74 520
Näset	4 382	1 183 140
Nättraby-Haslö	121	32 670
Oppmanna-Vånga	154	41 580
Osby	1 002	270 540
Perstorp	1 014	273 780
Ringsjö	542	146 340
Ronneby	3 837	1 035 990
Rödeby	38	10 260
S:t Staffan	1 434	387 180
Simrishamn	578	156 060
Sjöbo	431	116 370
Skivarp	702	189 540
Skurup	8	2 160
Smedstorp	489	132 030
Stora Köpinge	718	193 860
Strövelstorp	736	198 720

FÖRSAMLING/PASTORAT	ANDELAR	UTDELNING KR
Svalövsbygden	1 666	449 820
Svedala	1 002	270 540
Södra Sandby	302	81 540
Sölvesborg	349	94 230
Sösdala	1 612	435 240
Tollarp	1 284	346 680
Tomelilla	335	90 450
Trelleborg	272	73 440
Tyringe	1 405	379 350
Uppåkra	903	243 810
Veberöd	911	245 970
Vellinge-Månstorp	1 669	450 630
Villie	1 593	430 110
Vinslöv	1 400	378 000
Vittsjö-Verum	1 300	351 000
Vollsjö	1 021	275 670
Värby	902	243 540
Vä-Skepparslöv	1 316	355 320
Västra Bjäre	97	26 190
Ystad-Sövestad	1 042	281 340
Åhus	1 213	327 510
Ängelholm	603	162 810
Örkelljunga	1 046	282 420
Örkened	204	55 080
Summa:	100 027	27 007 290

Ny miljöatsning skapar en oas längs Skivarpsån

Skivarpsån rann tidigare fram som ett rakt streck i landskapet. Nu meandrar ån istället och glider mjukt och smidigt fram som en glittrande orm genom dalgången. Detta naturvårdsprojekt med vinster för miljön är resultatet av ett lyckat samarbete mellan Lunds stifts prästlönetillgångar, Länsstyrelsen och arrendatorer.

ÅN VAR TIDIGARE rätad och fördjupad på den berörda sträckan. Förutsättningarna för biologisk mångfald var därmed dåliga. Det är Länsstyrelsen som har genomfört återmeandering och kantavplaning.

– I det här projektet har vi fått chansen att både återställa vattenmiljöer och återuppta betet i Skivarpsåns dalgång. Det skapar en fantastisk miljö för både djur och människor i en del av Skåne där orörd natur är sällsynt, säger Lukas Österling, vattenhandläggare på Länsstyrelsen i Malmö.

– Eftersom åtgärderna bygger på frivillighet från markägarna hade detta inte blivit av utan ett gott samarbete med Lunds stift.

Det är en vacker försommardag när färden går till Skivarp i Skurups kommun. Den lilla orten ligger blott några kilometer från Skånes sydkust. Här ska vi besöka det nyligen iordningställda vattendraget. Guide, dagen till ära, är Prästlönetillgångarnas jordbruksförvaltare Lars-Ewert Jönsson.

– Det är Länsstyrelsen som är initiativtagare till satsningen. De har varit motorn genom att identifiera platser där man får mycket pang för pengarna och där denna typ av insats gör maximal nytta. Området i Skivarp är en gammal betesmark som under många år stått utan betesdjur, berättar Lars-Ewert Jönsson och fortsätter:

ÖKAD BIOLOGISK MÅNGFALD

– Det är en positiv satsning och win-win för alla parter. Det ger miljönytta i form av vattenbuffring, minskade näringsutsläpp, ökad biologisk mångfald

samt dessutom möjligheter till rekreation. Området blir hävdad igen och om det kan bidra till att producera livsmedel igen så är mycket vunnet.

– Vi gjorde upp om ett gemensamt upplägg. Den enda kostnaden som Prästlönetillgångarna stått för är bidrag till det staket som inhägnar området. Vi har också ordnat fram betesdjur.

Djurhållaren Bengt Johansson nappade och från och med slutet av maj 2023 finns en flock av hans får på plats. Diskussioner fördes också med arrendatorn Nils-Olof Persson som gått med på att upplåta marken. Området har inhägnats med fårstängsel. Inom kort tillkommer stättor vid de fyra grindar som satts upp.

BETANDE FÅR OCH KVÄKANDE GRODOR

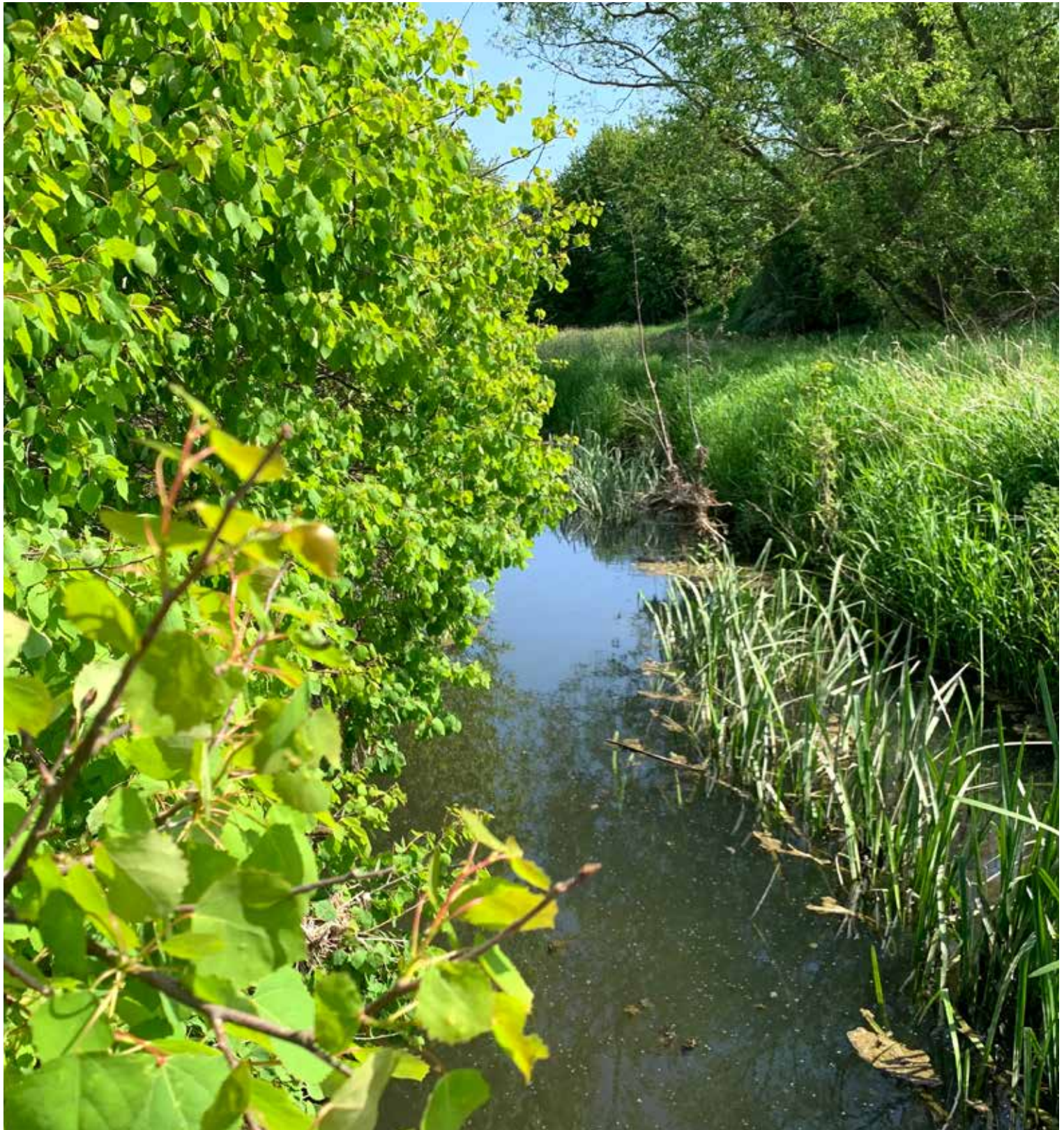
Vegetationen är ymnig och det blir först tidigast i höst eller längre fram som det kommer att vara välbetat. Det finns plats för fler får. Beroende på väder kan djuren vara kvar till som längst oktober, eftersom inga väderskydd finns förklarar Lars-Ewert.

Väl framme i Skivarpsåns dalgång är grönskan överväldigande. De blommande hagtornsträdens prakt tar andan ur en. Fåglar kvittrar och seglar fram på den blå himlen. Grodor hoppar, kväker för full hals och bjuder på en försommarsymfoni. Ett rikt djurliv präglar platsen. I ån simmar öring. Det finns gott om vilt som rådjur och vildsvin.

LARS-EWERT JÖNSSON, JORDBRUKSFÖRVALTARE

När vi vandrar längs den slingrande åbädden springer plötsligt en hel flock med får fram ur ett buskage i hög fart. De betraktar oss med stor nyfikenhet. Att det här är ett himmelrike för fåren blir besökaren snabbt varse. Det finns en variation i vad djuren kan tugga på. Under ståttligt trädsgrenar kan de vila på en bädd av halm.

– Det här är en helt ny satsning och det ska bli spännande att se hur det utvecklar sig. Tillgängligheten är inte optimal i dagsläget. Området är lite svåråtkomligt, men på sikt kan detta bli en fin plats för naturupplevelser och promenader, avslutar Lars-Ewert.

RÖSTER OM SKIVARPSÅN

Nils-Olof Persson har arrenderat fastigheten i tjugotalet år. Innan dess arrenderades den av hans släkt i generationer:

– Området är en idyll. Det här är en fantastisk satsning. Kan vi göra något åt Östersjöns övergödning så är det utmärkt. Marken har inte betats på runt tjugo år, därför är jag extra glad att det lyckats att få dit får. Samarbetet med alla inblandade parter har fungerat väldigt bra.

– För mig var det självklart att ställa upp på projektet. Det kändes rätt redan från start och det har varit en bra resa hela vägen.

Bengt Johansson är djurhållare. En flock av hans får betar på fastigheten och planen är att de ska kompletteras med ytterligare 10 till 15 djur.

– Jag är tacksam att mina får kan beta där. Särskilt utifrån läget. Med den torra som råder hotar foderbrist. En sak som jag konstaterat är att det finns en hel del av den invasiva arten björnlöka i området. Positivt nog har fåren börjat äta av det. De gillar björnlöka och det är en bra källa till protein för dem.

– Platsen är fin, men nyanlagd. Den kommer att bli ännu finare på sikt. Det är kul att vara en del i projektet och jag ser fram emot att följa hur det blir längre fram.

Text: Maria Lundström

MELLAN LUNDS STIFTS PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR,

förvaltare av fastigheten Skivarp 1:1 i Skurups kommun och Länsstyrelsen Skåne, har en överenskommelse gjorts om att utföra vattenvårdande åtgärder i Skivarpån. Åtgärderna är godkända av Nils-Olof Persson som arrenderar fastigheten. Arealen på den berörda betesmarken är cirka fyra hektar.

SKIVARPSÅN ÄR ETT VATTENDRAG med en längd på 25 kilometer. Ursprunget är i Svaneholmssjön och Borga-sjön. Ån mynnar ut i Östersjön i närheten av Abbekås. Projektet berör en sträcka på cirka 650 meter. Insatserna återskapar naturliga processer och funktioner, något som ger förbättrade förutsättningar för flödesutjämning, näringsrening och biologisk mångfald.

ÅBÄDDEN HAR KAPATS och det har skapats ett tvåstegsdike. Tvåstegsdiket har en mittfåra som omges av terrasser på högre nivå. Ån kan därmed svälja dubbelt så mycket vatten. Den naturliga åfåran tillåter vattnet att brädda ut över svämplanen vid höga flöden. Svämplan, det vill säga låglänta områden utmed vattendrag, är viktiga våtmarksbiotoper.

SYDVÄSTRA SKÅNES VATTENRÅD bildades 2013 tillsammans med kommunerna Trelleborg, Skurup och Vellinge. Vattenrådet är ett gränsöverskridande forum för samverkan kring vattenfrågor. De arbetar med 15 olika åar/bäckar med tillhörande avrinningsområden.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA, som samarbetar med vattenrådet, har fastigheter vid nio av åarna. Ett framtida vattendragsprojekt som kan bli verklighet är beläget i Gessie, i närheten av Hököpinge. Ett annat projekt rör Ståstorpsån norr om Trelleborg, där det kan bli ett tvåstegsdike samt anläggning av våtmark.

VATTENDRAGSRESTAURERING är viktig för att åstadkomma ekologiskt hållbara och variationsrika livsmiljöer. Från slutet av 1800-talet och fram till mitten av 1900-talet torrlades många våtmarker runt om i Skåne i syfte att skapa ny åkermark. Åarna rätades ut och fördjupades, vilket bland annat har lett till att mängden vatten som kan magasineras har minskat avsevärt och att naturens självrenande förmåga gått förlorad.

Källor: Lunds stifts prästlönetillgångar, Länsstyrelsen Skåne och Naturentreprenad Syd AB:s projektbeskrivning

LUNDS STIFTS PRÄSTLÖNETILLGÅNGAR
BOX 32, 221 00 LUND
TEL: 046-15 55 00 (VÄXEL)
E-POST: LUND.PLT@SVENSKAKYRKAN.SE
WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/LUNDSSTIFT
ORGANISATIONSNUMMER: 845002-6839

ÅRSREDOVISNING 2023 ÄR PRODUCERAD AV
LUNDS STIFTS EGENDOMSFÖRVALTNING
GRAFISK FORM: SJUNDE.NU
TRYCK: BLOMS TRYCKERI, LUND 2024

The mark of
responsible forestry

Svenska
kyrkan